

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ประจำปีงบประมาณ 2559

การพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียน
สำหรับครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วยแนวคิดทุนสังคม

Development of Classroom Assessment Competency of Prapariyuttitham Teachers
Under the Project initiated by Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn
Through Social Capital Framework

หลินี ฦ นคร

สังวรรณ ังดกระโทก

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พฤษภาคม 2561

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ประจำปีงบประมาณ 2559

การพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียน
สำหรับครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วยแนวคิดทูลสังคม

หลินี ณ นคร

สังวรรณ รัตตะโทก

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

สนับสนุนโดย สำนักบริหารโครงการส่งเสริมการวิจัย
ในอุดมศึกษาและพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก สำนักบริหารโครงการส่งเสริมการวิจัยใน
อุดมศึกษาและพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ประจำปี
งบประมาณ 2559 ผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สถาบันวิจัยและ
พัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และผู้ที่มีส่วนทำให้งานวิจัยนี้ประสบความสำเร็จทุกท่าน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นลินี ฤ นคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สังวรณ์ รัตกระโทก

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาครูแกนนำด้านการประเมินในชั้นเรียนโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 2) เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วยแนวคิดทุนสังคม (ครูแกนนำ) 3) เพื่อประเมินผลการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วยแนวคิดทุนสังคม (ครูแกนนำ) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่เป็นครูแกนนำ 24 คน ครูเครือข่ายที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 85 คน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบฝึกการออกแบบการประเมินในชั้นเรียน แบบสังเกตการสอนของครูเครือข่าย แบบสัมภาษณ์ครูเครือข่าย และแบบสอบถามสภาพการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครูผู้สอนคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ สำหรับครูเครือข่ายในโรงเรียนพระปริยัติธรรมในโครงการ ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดน่าน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูแกนนำมีความรู้ด้านการประเมินในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น สามารถวิเคราะห์มาตรฐานตัวชี้วัดได้ และสามารถออกแบบการประเมินในชั้นเรียนได้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด 2) การพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูแกนนำมุ่งพัฒนาศักยภาพจำนวน 7 ด้าน ตามแนวคิดของ Stiggins (1999) และสมาพันธ์ครูอเมริกัน สมาคมการวัดผลการศึกษาอเมริกัน และสมาคมการศึกษาแห่งชาติอเมริกัน (1990) ภายหลังจากการติดตามและให้ความช่วยเหลือ พบว่า ครูแกนนำเคยให้ความช่วยเหลือครูเครือข่ายในด้านการวัดและประเมินในชั้นเรียนในภาพรวมร้อยละ 86.95 มีการนำแนวคิดการประเมินเพื่อการเรียนรู้ไปขยายผลในชั้นเรียน วิธีการที่ครูแกนนำใช้มากที่สุดคือการตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบความรู้ของนักเรียน นักเรียนมีการถามและตอบมากขึ้น ครูแกนนำสามารถใช้ผลการประเมินในการปรับกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน และใช้ข้อมูลนั้นกลับไปพัฒนานักเรียนทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล และ 3) ประเมินผลการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครู พบว่า ทุนสังคมของครูมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นแนวคิดทุนสังคมจึงมีประสิทธิผลในการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครู

คำสำคัญ: การประเมินในชั้นเรียน แนวคิดทุนสังคม

Abstract

This research aimed to 1) develop classroom assessment competency for leader teachers under the project initiated by Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn, 2) develop classroom assessment competency of classroom teachers under the project initiated by Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn through social capital framework, and 3) to evaluate the effectiveness of the development of classroom assessment competency for teachers under the project initiated by Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn through social capital framework. The sample comprised 24 leader teachers in science and mathematics and 85 teachers in the science and mathematics network of the leader teachers. Instruments were classroom assessment workbook, teaching observation, interview forms, and questionnaires collecting the information on the classroom assessment practices of science and mathematics teachers under the project initiated by Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn in Nan Province. Content analysis and multiple regression were utilized for data analysis.

The findings were as follow:

1) Leader teachers gained knowledge on classroom assessment as can be seen from their ability to analyse the standards and indicators and capacity to design classroom assessment more efficiently in accordant to learning standards and indicators. 2) The leader teachers were developed for the classroom assessment competency on 7 aspects proposed by Stiggins (1999) and American Federation of Teachers, National Council on Measurement in Education, & National Education Association (1990). The follow-up after the development process found that 86.95 percent of the leader teachers had extended their knowledge on classroom assessment to other school teachers in the network. Strategies used most by them were questioning students to investigate their knowledge. Questioning and answering in classes were used more frequently by students. Leader teachers were able to use classroom assessment results to adjust learning activities as well as to diagnose students, both in group and in individual, to develop their learning. and 3) the evaluation of the teacher development on classroom assessment competency showed that teachers' social capital was significantly positively related to the teachers' classroom assessment competency and hence social capital concept was perceived to be able to enhance the development of the teachers' competency on classroom assessment

.KEYWORDS: Classroom Assessment, Social Capital Framework

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ตอนที่ 1 โครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดน่าน	5
ตอนที่ 2 การประเมินในชั้นเรียน	6
ตอนที่ 3 ศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียน	9
ตอนที่ 4 แนวคิดในการพัฒนาศักยภาพครู	12
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	17
ขั้นที่ 1 การพัฒนาครูแกนนำด้านการประเมินในชั้นเรียนโครงการโรงเรียน พระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี	17
- การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง	19
- การดำเนินงาน	19
- เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	19
- การวิเคราะห์ข้อมูล	19
ขั้นที่ 2 การพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูโครงการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารีด้วยแนวคิดทุนสังคม	19
การติดตามผลการขยายผลการประเมินในชั้นเรียนของครูแกนนำ	20
- การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง	20
- การดำเนินงาน	20
- เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	20
- การวิเคราะห์ข้อมูล	20

	หน้า
ชั้นที่ 3 การประเมินผลการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของ ครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารีด้วยแนวคิดทุนสังคม	20
- การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง	21
- วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	21
- เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	21
- การวิเคราะห์ข้อมูล	21
บทที่ 4 ผลการวิจัย	23
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของครูที่เข้าร่วมวิจัย	23
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาครูแกนนำด้านการประเมินในชั้นเรียนโครงการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี	24
ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูโครงการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วยแนวคิดทุนสังคม (ครูแกนนำ)	27
ตอนที่ 4 ผลการประเมินการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของ ครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วยแนวคิดทุนสังคม (ครูแกนนำ)	29
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	37
สรุปผลการวิจัย	37
อภิปรายผลการวิจัย	40
ข้อเสนอแนะ	41
ผลผลิต (output) ที่เกิดขึ้นในช่วงที่ได้รับทุน	42
บรรณานุกรม	43
ภาคผนวก	46
ประวัติผู้วิจัย	54

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	ข้อมูลครูเครือข่าย	23
4.2	การให้ความช่วยเหลือครูเครือข่ายในด้านการวัดและประเมินในชั้นเรียน ของครูแกนนำ	27
4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพด้านการประเมินใน ชั้นเรียนของครูเครือข่าย	30
4.4	การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียน ภาพรวมทุกด้านจากต้นทุนทางสังคม	32
4.5	การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้าน เชื่อมโยงการประเมินกับเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจนจากต้นทุนทางสังคม	33
4.6	การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้าน ระบุเป้าหมายการเรียนรู้จากต้นทุนทางสังคม	33
4.7	การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้าน ใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสมจากต้นทุนทางสังคม	34
4.8	การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้าน พัฒนาเครื่องมือประเมิน เกณฑ์การให้คะแนน และการนำมาใช้อย่างมี คุณภาพจากต้นทุนทางสังคม	34
4.9	การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้าน ป้องกันความคลาดเคลื่อนในการประเมินจากต้นทุนทางสังคม	35
4.10	การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้าน สื่อสารผลการประเมินผู้เรียนอย่างมีคุณภาพจากต้นทุนทางสังคม	35
4.11	การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้าน ใช้การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนจากต้นทุนทางสังคม	36

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ครูเป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการศึกษาที่ประสบความสำเร็จ เพราะครูที่มีคุณภาพจะ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้ ผลการวิจัยและหลักอื่นจำนวนมากยืนยัน ความเชื่อว่าคุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับปัจจัยครู เช่น ข้อเสนอแนะนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของไทยด้านคุณลักษณะของครูซึ่งนักวิจัยได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยจำนวน 188 เรื่อง คือ ครู/อาจารย์ต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี ใฝ่ใจ ศึกษาค้นคว้าติดตามความรู้ทางวิชาการให้มีความรู้ใหม่ ทันสมัย และสามารถคัดเลือกองค์ความรู้ ส่วนที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552) ในด้านวุฒิการศึกษาของครูและการจัดการเรียนการสอนของครูที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนนั้น สุกิจ ชีรนวิทย์ (2558) พบว่า คุณวุฒิและกลยุทธ์การเรียนของครู ต่างชาติที่เข้ามาสอนหลักสูตรภาษาอังกฤษของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 นอกจากนี้ นักวิชาการทางการศึกษา หลายคนเชื่อว่า การปฏิรูปการศึกษาควรเริ่มต้นจากการปฏิรูปการผลิตครู เพราะเชื่อว่าผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนมาจากครู เช่น Shulman (1987) เชื่อว่าการเป็นครูที่ประสบความสำเร็จ ในการสอนนั้น ครูต้องมีความรู้ที่สำคัญสองประการ คือ ความรู้ในเนื้อหา (content knowledge) อาทิต ความรู้ในวิชาที่สอน ซึ่งได้มาจากการเรียนจากสถาบันการผลิตครู และความรู้เกี่ยวกับการสอน (pedagogical knowledge) อาทิต จิตวิทยาการศึกษา การทำแผนการสอน การสอน การปฏิสัมพันธ์ กับนักเรียน และการประเมินในชั้นเรียน การพัฒนาครูประจำการที่ผ่านมาของประเทศไทยส่วนใหญ่ เน้นการพัฒนาครูให้มีความรู้เกี่ยวกับการสอนแทบทั้งสิ้น เช่น รัฐบาลมีโครงการให้คุปองครูเพื่อใช้ พัฒนาตนเอง โดยทั่วไป เป็นการอบรมเพื่อพัฒนาแผนการสอน การทำวิจัยในชั้นเรียน การจัดการ ชั้นเรียน การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา และการวัดและการประเมินผลในชั้นเรียน นราศักดิ์ ไชยเรือง สังวรรณ ังตกระโทก และนลินี ฒ นคร (2558) ทำการวิจัยและพบว่า บทบาทของการประเมิน ในชั้นเรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมาก กล่าวคือ หากครูใช้การประเมินที่ไม่ สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนต่ำลงมากขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า หากครูใช้การประเมินที่ไม่ถูกต้องจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพ การศึกษา ดังนั้นการดำเนินการประเมินในชั้นเรียนของครูจึงควรทำให้ถูกต้องและสอดคล้องกับ เนื้อหาที่กำลังสอน ซึ่งปราณี พรหมพันธ์ นลินี ฒ นคร และสังวรรณ ังตกระโทก (2560) พบว่า มี ประสิทธิภาพทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ถึงแม้ว่าการประเมินในชั้นเรียนจะมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน ทว่า ผลการวิจัย หลายชิ้นพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลเป็นปัญหาสำหรับครูไทย และยังไม่ได้รับ

การแก้ไขมากกว่าที่ควร เช่น นางลักษณ วิรัชชัย (2545) พบว่า ครูส่วนใหญ่ขาดความรู้และต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลแนวใหม่ เช่นเดียวกัน ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมก็มีปัญหา มากด้านการประเมินในชั้นเรียน ผลการประเมินความต้องการจำเป็นและการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (โกศล เพ็ญสา เอี่ยมพร หลินเจริญ และเทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. 2555) พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมมีความต้องการจำเป็นเร่งด่วน ในการพัฒนาครูที่มีอยู่ในปัจจุบันให้มีความรู้ความสามารถสอดคล้องกับตรงงานที่รับผิดชอบ และการที่กำหนดข้อเสนอให้รับครูตรงกับสาขา ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ครูยังขาดความรู้ในวิชาที่ สอน และความรู้เกี่ยวกับการสอน ซึ่งหมายรวมถึงการวัดและประเมินผลด้วย ผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับข้อสังเกตที่ได้จากการสร้างข้อสอบ b-net ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก สามัญ กลุ่ม 1 ปี 2559 ที่พบว่าครูขาดทักษะในการออกข้อสอบ ออกข้อสอบไม่สอดคล้องกับ มาตรฐาน ตัวชี้วัด และจากข้อสังเกตดังกล่าวทำให้กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ กลุ่ม 10 เห็นความสำคัญและจัดให้มีการให้ความรู้ ฝึกทักษะเกี่ยวกับการวัดและประเมินที่สอดคล้อง กับมาตรฐาน ตัวชี้วัดแก่ครูผู้สอน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เมื่อวันที่ 13-14 สิงหาคม 2558 ประมาณ 100 คน ผลการอบรมครั้งนั้นสนับสนุนข้อสังเกตที่ได้จากการออก ข้อสอบ b-net คือ ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการออกข้อสอบ ออกข้อสอบไม่สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด อัจฉรา กาศโอสถ (2558) พบว่า ถึงแม้ว่าครูจะได้รับการอบรมด้านการวัดและประเมินผล แต่ครูจำนวนน้อยมากที่นำความรู้ดังกล่าวมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ข้อค้นพบในการพัฒนาครูข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า การอบรมครูที่ผ่านมายังไม่ประสบ ความสำเร็จ และการอบรมเป็นโครงการที่ใช้งบประมาณไม่คุ้มค่ากับสิ่งที่ได้รับ ดังนั้น การพัฒนา ครูประจำการให้มีความรู้และศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียน จึงเป็นสิ่งจำเป็น แต่ควรใช้วิธีการ พัฒนาที่ไม่นำครูออกมาจากห้องเรียน การอบรมและพัฒนาครูที่นำครูออกจากห้องเรียน เช่น การจัด การอบรมนอกสถานศึกษา จะทำให้ครูละทิ้งห้องเรียน ทำให้ครูมีเวลาสอนนักเรียนน้อยลง ซึ่งจะส่งให้ นักเรียนได้รับการพัฒนาได้ไม่เต็มที่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำแนวคิดทุนสังคม (social capital) มาใช้ในการ พัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมซึ่งเป็นกลุ่มที่มี กำลังปัญหาในเรื่องการประเมินในชั้นเรียน การนำแนวคิดทุนสังคมเข้ามาดำเนินการช่วยเหลือเชื่อ ว่าหากผู้ปฏิบัติงานได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เชี่ยวชาญ หรือมีผู้เชี่ยวชาญให้ความช่วยเหลือในขณะ ปฏิบัติงานจะช่วยให้พัฒนาทักษะการทำงานได้ ดังงานวิจัยของ Frank, Zhao, & Borman (2004) ที่ ใช้แนวคิดทุนสังคมในการพัฒนาทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ของครูในสถานศึกษาได้ประสบ ความสำเร็จ

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครู โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาครูแกนนำด้านการประเมินในชั้นเรียนโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วยแนวคิดทุนสังคม (ครูแกนนำ)
3. เพื่อประเมินผลการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีด้วยแนวคิดทุนสังคม (ครูแกนนำ)

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ส่วนการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครู มุ่งพัฒนาศักยภาพ 7 ด้าน ตามแนวคิดของ Stiggins (1999) และสมาพันธ์ครูอเมริกัน สมาคมการวัดผลการศึกษอเมริกัน และสมาคมการศึกษาแห่งชาติอเมริกัน (1990)

นิยามศัพท์เฉพาะ

ศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียน หมายถึง ความรู้และทักษะของครูในการประเมินการเรียนรู้ผู้เรียนระหว่างการเรียนการสอน โดยไม่แยกกิจกรรมการวัดออกจากการเรียนการสอน เพื่อให้การประเมินในชั้นเรียนช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ ด้านเชื่อมโยงการประเมินกับเป้าหมายการเรียนรู้ ด้านระบุเป้าหมายการเรียนรู้ ด้านใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสม ด้านพัฒนาเครื่องมือประเมิน เกณฑ์การให้คะแนนและการนำมาใช้อย่างมีคุณภาพ ด้านป้องกันความคลาดเคลื่อนในการประเมิน ด้านสื่อสารผลการประเมินผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และด้านใช้การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

ทุนทางสังคม หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูแกนนำกับครูผู้สอนที่ให้การช่วยเหลือด้านการประเมินในชั้นเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ด้านวิชาการ

การวิจัยนี้เป็นการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูโดยใช้แนวคิดใหม่ คือ การใช้แนวคิดทุนสังคม ซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาครู นอกเหนือจากการจัดอบรมด้วย

รูปแบบทั่วไป การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการทดสอบรูปแบบการพัฒนาครูด้วยแนวคิดทุนสังคมซึ่งผลการวิจัยจะช่วยให้ทราบประสิทธิผลของการนำแนวคิดนี้ไปใช้ในการพัฒนาครู

ด้านการนำไปปฏิบัติ

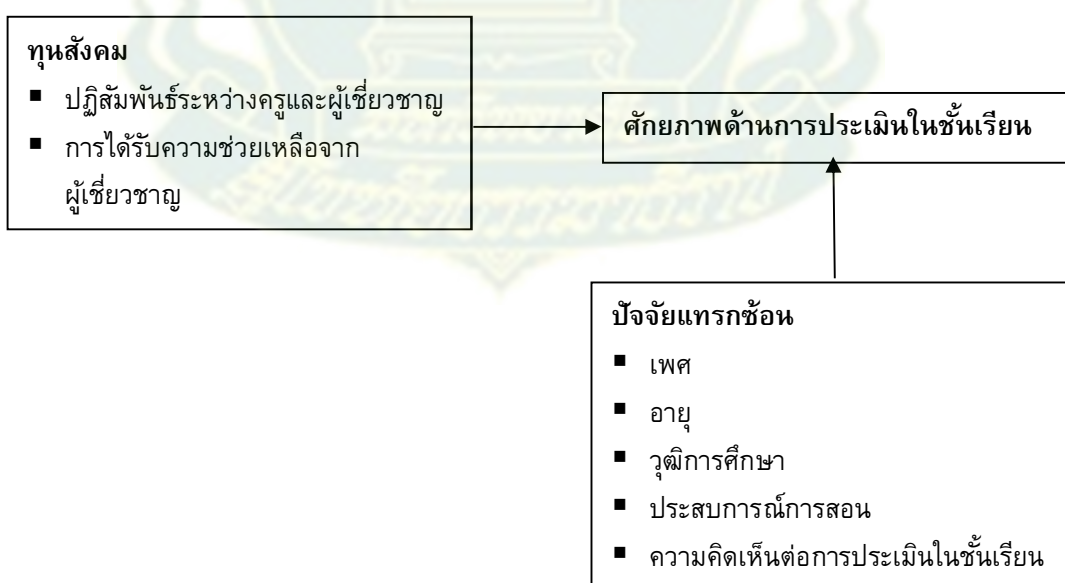
ผลการประเมินครั้งนี้จะช่วยให้ได้มุมมองใหม่เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาครูที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ที่นอกเหนือจากการจัดอบรมด้วยรูปแบบทั่วไป และได้แนวทางในการพัฒนาทุนสังคมในสถานศึกษา การเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนสังคมเพื่อการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืนในสถานศึกษา

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีที่เป็นเบื้องหลังของการวิจัยนี้ได้แก่ การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (assessment for learning) ศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียน และแนวคิดทุนสังคม

สมมติฐาน

จากผลการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการนำแนวคิดทุนสังคมไปพัฒนาครู เช่น งานวิจัยของ Frank, Zhao, & Borman (2004) พบว่า แนวคิดทุนสังคมใช้พัฒนาครูด้านความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ได้ประสบความสำเร็จ เพราะครูได้รับความช่วยเหลือและพัฒนาจากผู้เชี่ยวชาญในสถานที่ทำงาน เมื่อนำแนวคิดนี้มาใช้พัฒนาครูด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานว่า แนวคิดทุนสังคมสามารถใช้พัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูได้ หรือกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า ครูที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนด้วยแนวคิดทุนสังคมมีศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนสูงกว่าครูที่ไม่ได้รับการพัฒนา เมื่อควบคุมปัจจัยแทรกซ้อนแล้ว สมมติฐานนี้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัยที่นำเสนอถัดไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณกรรม/สารสนเทศ (information) ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนสำหรับครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วยแนวคิดทุนสังคม นำเสนอเป็นลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 โครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดน่าน

ตอนที่ 2 การประเมินในชั้นเรียน

ตอนที่ 3 ศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียน

ตอนที่ 4 แนวคิดในการพัฒนาศักยภาพครู

ตอนที่ 1 โครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดน่าน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริให้ดำเนินงาน “โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร” ตั้งแต่ พ.ศ.2523 เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ทั้งด้านโภชนาการ สุขภาพอนามัย การศึกษา อาชีพ ความเป็นอยู่ และสภาพแวดล้อม ปัจจุบันมีโรงเรียนและหมู่บ้านอยู่ในโครงการกว่า 700 แห่ง ครอบคลุมพื้นที่ในถิ่นทุรกันดาร โดยดำเนินงานผ่านโครงการต่างๆ แบบบูรณาการ ในโรงเรียนสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรุงเทพมหานคร การดำเนินงานด้านการศึกษามีการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนและศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกับพื้นที่อื่นๆ แต่ยังมีเด็กและเยาวชนจำนวนมากไม่ได้เข้าศึกษาในโรงเรียนหรือศูนย์การเรียน มีศรัทธาบวชเป็นสามเณรศึกษาทั้งสายสามัญและทางธรรมควบคู่กันไปโรงเรียนพระปริยัติธรรม ต่อมาเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2546 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมโรงเรียนวัดบ่อหลวงวิทยาธรรม อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน ทรงทราบถึงปัญหาด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย ตลอดจนโอกาสในการศึกษาของเด็กและเยาวชน จึงได้มีพระราชดำริให้ดำเนินงาน “โครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดน่าน” ขึ้น โดยทรงอุปถัมภ์กิจกรรมของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญและนักธรรมบาลี จำนวน 15 โรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนนันทบุรีวิทยา อำเภอเมือง
2. โรงเรียนวัดปรังค์ อำเภอปัว
3. โรงเรียนวัดภูเก็ต อำเภอปัว
4. โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุงวิทยา อำเภอทุ่งช้าง
5. โรงเรียนวัดน้ำไคร้หนันทชัยศึกษา อำเภอท่าวังผา
6. โรงเรียนวัดนิโครธาราม อำเภอท่าวังผา
7. โรงเรียนวัดนาราบวิทยา อำเภอนาน้อย
8. โรงเรียนพระปริยัติศาสนพิพัฒน์วัดเมืองราม อำเภอเวียงสา
9. โรงเรียนวัดบุญยืน อำเภอเวียงสา
10. โรงเรียนวัดดอนมกคลสันติสุข อำเภอสันติสุข
11. โรงเรียนวัดฟ้าสวรรค์ธรรมานุสรณ์ อำเภอบ้านหลวง
12. โรงเรียนวัดบ่อหลวงวิทยารธรรม อำเภอบ่อเกลือ
13. โรงเรียนเขียงกลางปริยัติศึกษา อำเภอเขียงกลาง
14. โรงเรียนนันทจริมเขตศึกษา อำเภอแม่จริม
15. โรงเรียนพระธาตุแช่แห้ง อำเภอภูเพียง

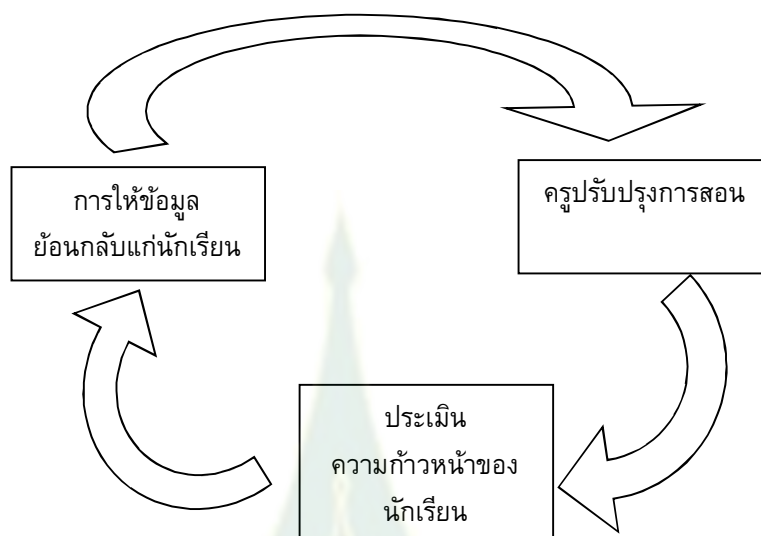
โครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดน่าน จัดการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ส่งเสริมให้สามเณรนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีภาวะโภชนาการและสุขภาพอนามัยที่ดีเป็นพื้นฐานทางการศึกษาและการเรียน
2. เสริมสร้างโอกาสและทางเลือกของการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนที่จะได้บรรพชาเข้ารับการศึกษายสามเณร นักรธรรมบาลี และด้านวิชาชีพ ในระดับสูงจากระดับมัธยมศึกษา เป็นต้นไป
3. สร้างศาสนทายาทที่จะทำนุบำรุงและสืบทอดพระพุทธศาสนา
(www.psproject.org/article/monk/monk.htm สืบค้นเมื่อ 17 เมษายน 2561)

ตอนที่ 2 การประเมินในชั้นเรียน

การประเมินในชั้นเรียน หมายถึง การประเมินที่จัดทำโดยครูและนักเรียนในระหว่างการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับปรับปรุงการสอนของครูและปรับปรุงผู้เรียน การที่จะทำให้การประเมินประสบความสำเร็จต้องเกิดจากความร่วมมือของครูกับนักเรียน กล่าวคือ ภายหลังจากการประเมิน ครูต้องให้ข้อมูลย้อนกลับที่ชัดเจนแก่นักเรียน และต้องกระตุ้นให้นักเรียนรับผิดชอบการเรียนของตนเองโดยใช้วิธีการประเมินตนเองว่าทำได้ตามเป้าหมายของการเรียนรู้หรือไม่ ถ้ายังไม่สำเร็จ นักเรียนต้องร่วมมือกับครูเพื่อให้ทราบว่าต้องทำอะไรบ้างเพื่อให้สามารถแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน ทั้งนี้ครูก็อาจต้องปรับเปลี่ยนการสอนจนกระทั่งนักเรียนสามารถเข้าใจ

หรือรอบรู้ตามวัตถุประสงค์ การกระทำนี้มีลักษณะเป็นวงจร (McMillan, 2008; สังวรณี รัตกระโทก, 2556) ดังแสดงในรูปที่ 1

รูปที่ 1 วงจรการประเมินในชั้นเรียน

การใช้กระบวนการประเมินในชั้นเรียนและผลการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน มีชื่อเรียกว่าการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (assessment for learning) ผลการวิจัยพบว่า การประเมินเพื่อการเรียนรู้สามารถช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดีกว่าวิธีการอื่น เช่น การลดขนาดชั้นเรียน (class size) หรือโครงการพัฒนาการศึกษา (intervention) นักเรียนที่ได้ประโยชน์มากที่สุดจากการประเมินเพื่อการเรียนรู้ คือ นักเรียนที่เรียนอ่อน ดังนั้นการประเมินเพื่อเรียนรู้จึงสามารถช่วยลดช่องว่างของการเรียนระหว่างนักเรียนเก่งกับนักเรียนอ่อนได้

การทำการประเมินเพื่อการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ ครูต้องมีความสามารถและปฏิบัติได้ดีในประเด็นต่อไปนี้ (Brookhart, 2008; Stiggins, 2008)

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินให้ชัดเจน ตลอดจนต้องทราบว่าข้อมูลที่ต้องการคืออะไร
2. กำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ให้ชัดเจน นักเรียนเข้าใจได้
3. ใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสมกับเนื้อหา และหลากหลาย เช่น การประเมินตนเอง แฟ้มสะสมงาน และแบบทดสอบ
4. ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย และทันเวลา เพื่อให้ นักเรียนทราบว่าควรทำอะไร อย่างไร ต่อไป
5. สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนไม่ย่อท้อกับการเรียน และตั้งใจทำให้ดียิ่งขึ้น
6. พัฒนาผู้เรียนให้รับผิดชอบผลการเรียนของตนเอง และประเมินตนเองตามความเป็นจริง

งานวิจัยในประเทศไทยที่สนับสนุนการใช้กระบวนการประเมินในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น อัจฉรา กาศโอสถ (2558) ทำการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาการอบรมและการนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูคณิตศาสตร์ 2) วิเคราะห์ผลกระทบของการอบรมของครูคณิตศาสตร์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 3) ศึกษาปฏิสัมพันธ์ของการอบรมของครูคณิตศาสตร์ กับปัจจัยของนักเรียนต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือ ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 จำนวน 36 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 973 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบสองขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามการอบรมของครู แบบวัดเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์นักเรียน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์พหุระดับ ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ครูที่เคยเข้ารับการอบรมวิชาชีพมีร้อยละ 63.91 การอบรมที่ครูเข้าร่วมมากที่สุดคือ ด้านการเรียนการสอน ด้านสารสนเทศและเทคโนโลยี ด้านการวัดและประเมินผล และด้านพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ ในภาพรวมพบว่า ครูนำความรู้เรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ไปใช้มากที่สุด ส่วนการอบรมเรื่องการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาและด้านการวัดและประเมินผลครูนำความรู้ไปใช้ในการเรียนการสอนน้อยที่สุด 2) การอบรมของครูไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเมื่อควบคุมตัวแปรความรู้เดิมของนักเรียน เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ วิทยฐานะของครู และประสบการณ์สอนของครูและ 3) การอบรมของครูไม่มีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยของนักเรียนต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้ว่าครูจะได้รับการอบรมด้านการวัดและการประเมินผล แต่ครูจำนวนน้อยมากที่นำความรู้ดังกล่าวมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ข้อค้นพบข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการอบรมครูที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จ และการอบรมเป็นโครงการที่ใช้งบประมาณไม่คุ้มค่ากับสิ่งที่ได้รับ ดังนั้น การพัฒนาครูประจำการให้มีความรู้และศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็น แต่ควรใช้วิธีการพัฒนาที่ไม่นำครูออกมาจากห้องเรียน

ขณะที่ปราณี พรหมพันธ์ นลินี ฒ นคร และสังวรรณ รัตกระโทก (2560) ทำการประเมินการใช้และประสิทธิผลของการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครูคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครูคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) ประเมินประสิทธิผลของการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครูคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ 3) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครูคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 การวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 157 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 785 คน ของโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ปี

การศึกษา 2557 โดยเลือกมาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม การใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครู และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานและวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้ ของครูคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยทั้งจากครูประเมินและนักเรียนประเมิน 2) การใช้ การประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครูคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิผลทางบวกต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แนวทาง การส่งเสริมการใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครูคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือ ควร พัฒนาความรู้และศักยภาพการใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้ โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาส่งเสริมให้ครูคณิตศาสตร์นำแนวทางการประเมินเพื่อการเรียนรู้ไปใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ โดยการสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการประเมินเพื่อการเรียนรู้ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ด้านการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการใช้การประเมินเพื่อ การเรียนรู้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและกระตือรือร้นของนักเรียนใน กระบวนการเรียนรู้ และนิเทศติดตามประเมินผลการใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 3 ศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียน

การประเมินในชั้นเรียนเป็นการประเมินที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนการสอน ซึ่งเป็น กิจกรรมที่ไม่สามารถแยกออกจากการเรียนการสอนได้ เพื่อให้การประเมินในชั้นเรียนช่วยพัฒนา คุณภาพการเรียนการสอน Stiggins (1999) ได้เสนอว่าครูควรมีศักยภาพในการประเมินในชั้นเรียน โดยศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครู ตามข้อเสนอของ Stiggins ประกอบด้วย ศักยภาพ 7 ด้าน คือ

1. เชื่อมโยงการประเมินกับเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน
2. ระบุเป้าหมายการเรียนรู้
3. ใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสม
4. พัฒนาเครื่องมือประเมิน เกณฑ์การให้คะแนน และการนำมาใช้อย่างมีคุณภาพ
5. ป้องกันความคลาดเคลื่อนในการประเมิน
6. สื่อสารผลการประเมินผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ
7. ใช้การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

ศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของ Stiggins มีความสอดคล้องกับมาตรฐาน ศักยภาพด้านการประเมินทางการศึกษาของครู 7 มาตรฐาน ของสมาพันธ์ครูอเมริกัน สมาคมการวัดผล การศึกษาอเมริกัน และสมาคมการศึกษาแห่งชาติอเมริกัน (1990) ดังนี้

1. ทักษะการเลือกวิธีการประเมินผลที่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอน

2. ทักษะการพัฒนาวิธีการประเมินผลที่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอน
3. ทักษะการบริหารจัดการการทดสอบ การให้คะแนน และการตีความคะแนนทั้งผลผลิตที่เกิดขึ้นจากภายนอกและผลผลิตที่เกิดจากวิธีประเมินของครู
4. ทักษะการใช้ผลการประเมินเมื่อต้องมีการตัดสินใจเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคน การวางแผนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และการปรับปรุงโรงเรียนให้ดีขึ้น
5. ทักษะการพัฒนากระบวนการตัดเกรดที่ถูกต้อง
6. ทักษะการสื่อสารผลการประเมินกับนักเรียน พ่อแม่ หรือผู้ใช้ผลการประเมิน ตลอดจนนักการศึกษา
7. ทักษะในการตระหนักถึงวิธีการประเมินผลและการใช้ผลการประเมินที่ไม่เหมาะสม ขาดจริยธรรม หรือผิดกฎหมาย

งานวิจัยในประเทศไทยที่สนับสนุนศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครู เช่น นราศักดิ์ไชยเรือง สัจจวรรณ ังตกระโทก และนลินี ณ นคร (2558) นลินี ณ นคร (2560)

นราศักดิ์ไชยเรือง สัจจวรรณ ังตกระโทก และนลินี ณ นคร (2558) ทำการศึกษาผลกระทบของความไม่สอดคล้องระหว่างมาตรฐานการประเมินกับการประเมินของครูต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินความไม่สอดคล้องระหว่างการประเมินของครูคณิตศาสตร์กับมาตรฐานการประเมิน 2) วิเคราะห์ผลกระทบของความไม่สอดคล้องระหว่างมาตรฐานการประเมินกับการประเมินของครูต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 3) วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของความไม่สอดคล้องระหว่างมาตรฐานการประเมินกับการประเมินของครูกับปัจจัยของนักเรียนต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือ ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 33 คน จาก 33 โรงเรียน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดเชียงใหม่ นักเรียนจำนวน 957 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบสองขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ แบบสอบถามนักเรียนและแบบสอบถามครูซึ่งเก็บข้อมูลตัวแปรระดับนักเรียน 3 ตัวแปร ได้แก่ ความรู้เดิมของนักเรียน จำนวนชั่วโมงในการเรียนพิเศษ และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ และตัวแปรระดับครู 4 ตัวแปร ได้แก่ การประเมินที่ครูใช้วิद्यฐานะ ประสพการณ์สอน เจตคติต่อการประเมิน ความไม่สอดคล้องระหว่างการประเมินของครูกับมาตรฐานการประเมินคำนวณจากดัชนีความสอดคล้องของพอร์เตอร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์พหุระดับ ผลการวิจัย พบว่า 1) ความไม่สอดคล้องระหว่างมาตรฐานการประเมินกับการประเมินของครูในภาพรวมมีค่าน้อย 2) ความไม่สอดคล้องของการประเมินของครูมีผลกระทบทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ความไม่สอดคล้องของการประเมินของครูมีปฏิสัมพันธ์กับความรู้เดิมของนักเรียนต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แสดงให้เห็นว่า บทบาทของการประเมินในชั้นเรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมาก กล่าวคือ หากครูใช้การประเมินที่ไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนคณิตศาสตร์ต่ำลงมากขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า หากครูใช้การประเมินที่ไม่ถูกต้องจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา ดังนั้นการดำเนินการประเมินในชั้นเรียนของครูจึงควรทำให้ถูกต้องและสอดคล้องกับเนื้อหาที่กำลังสอน

นลินี ฅ นคร (2560) ทำการศึกษาการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการพัฒนาและประเมินความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาด้วยภูมิปัญญาของศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ (วิจิตรศิลป์) โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาด้วยภูมิปัญญาของศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ (วิจิตรศิลป์) 2) เพื่ออบรมครูเรื่องการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาด้วยภูมิปัญญาของศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ (วิจิตรศิลป์) 3) เพื่อติดตามผลการฝึกอบรมและให้คำแนะนำแก่ครูเมื่อครูนำกิจกรรมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการประเมินเพื่อการเรียนรู้ไปใช้ และ 4) เพื่อประเมินประสิทธิผลของการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาด้วยภูมิปัญญาของศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ (วิจิตรศิลป์) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมี 2 กลุ่ม ได้แก่ ครูที่สอนสาระทัศนศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 ไม่ตรงวุฒิ ได้มาโดยการอาสาสมัคร ชั้นละ 1 คน รวม 6 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 จำนวน 309 คน เครื่องมือการวิจัยมี 3 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการฝึกอบรม ได้แก่ แบบฝึกปฏิบัติการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินความคิดสร้างสรรค์ เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามผลการฝึกอบรม ได้แก่ แบบสังเกตการสอนของครู และแบบสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดประสิทธิผลของการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ได้แก่ แบบสอบถามกิจกรรม “นวลารลากและระบาย” และเกณฑ์การให้คะแนน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการทดสอบแมน วิทนียู และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดฝึกอบรมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาด้วยภูมิปัญญาของศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) เป็นชุดฝึกอบรมรายบุคคลแบบสื่อประสมที่ประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ภาคทฤษฎี และการอบรมฝึกปฏิบัติกิจกรรม “นวลารลากและระบาย” พัฒนาบนพื้นฐานความต้องการจำเป็นของครูและมีความตรงเชิงเนื้อหา 2) ครูสามารถวิเคราะห์สภาพการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์นักเรียนของตนเองและออกแบบการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ โดยสามารถจัดทำแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ “นวลารลากและระบาย” ตามมาตรฐานตัวชี้วัดได้ 3) ครูสามารถใช้คำอธิบายในเกณฑ์การให้คะแนนอธิบายจุดเด่น จุดด้อยในการสะท้อนผลงานนักเรียนเพื่อการพัฒนาหรือปรับปรุง ขณะเดียวกันก็สามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปปรับปรุงกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ครูสามารถใช้คะแนนจุดตัดและวินิจฉัยความสามารถของนักเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถ

ในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ โดยคะแนนจุดตัดหมายถึงความสามารถต่ำสุดที่เป็นไปได้ที่จะบอกว่าคุณครูคนนั้นมีความคิดสร้างสรรค์ในระดับดี พอใช้ และปรับปรุง อีกทั้งครูยังใช้ผลประเมินปรับวิธีจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู นอกจากนี้ยังพบว่า ครูสามารถใช้เกณฑ์การให้คะแนนที่สร้างขึ้นได้สอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรม “นวมารากและระบาย” และด้านการวัดและประเมิน ร้อยละ 95 และ 4) คะแนนความก้าวหน้าด้านความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองในทุกระดับชั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ครูที่มีความรู้และทักษะในการประเมินชั้นเรียน จะมีศักยภาพในการใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูได้

ตอนที่ 4 แนวคิดในการพัฒนาศักยภาพครู

แนวคิดในการพัฒนาศักยภาพครูซึ่งในที่นี้หมายถึงศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียน การกำหนดแนวคิดในการพัฒนาศักยภาพครูในการวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้ผลการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาครู วิธีวิทยาการพัฒนาครู และแนวคิดทุนสังคมมาเป็นแนวคิดเบื้องหลังของการวิจัยซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1) รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวปฏิรูป ผลจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์การพัฒนาครูตามแนวปฏิรูปจากวิทยานิพนธ์ที่ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาจากวิทยานิพนธ์ จำนวน 38 หัวเรื่องที่สืบค้นได้จาก Thailand Library Integrated System (ThaiLIS) Digital Collection ระหว่างปีพุทธศักราช 2543 ถึง 2551 พบว่า 1) ปัญหาอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาครู คือ ครูไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเอง กิจกรรมการพัฒนาไม่ตรงตามความต้องการของครู และงบประมาณมีจำกัด 2) รูปแบบวิธีการพัฒนาครูควรประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการขั้นสร้างกิจกรรมการพัฒนาครู และขั้นติดตามผลอย่างต่อเนื่อง 3) ปัจจัยที่ส่งเสริมให้กระบวนการดำเนินงานพัฒนาครูประสบความสำเร็จ คือ ความต้องการที่จะพัฒนาตนเองของครู การสนับสนุนจากผู้บริหาร ความเชี่ยวชาญของวิทยากรและลักษณะของกิจกรรมการพัฒนาครู รวมทั้ง ความร่วมมือระหว่างครู ผู้บริหาร วิทยากร และผู้วิจัย 3) แนวทางการผลิตและพัฒนาครูตามแนวปฏิรูปควรมีการดำเนินการสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูตามสภาพจริง และดำเนินการพัฒนาครูโดยเน้นครูเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (สิรินภา กิจเกื้อกุล. 2553)

2) วิธีวิทยาการพัฒนาครูจากงานวิจัย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (2554) ธัญพร ชื่นกลิ่นและวัชรา เล่าเรียนดี (2555) สมเกียรติ ทานอก วาสนา กิรติจำเริญ ธัญญ์ธรม์ จอกสถิตย์ และณัฐธิดา ภูบุญเพชร (2556) ชรอยวรรณ ประเสริฐผล อนุชา กอนพ่วง วิทยา จันทร์ศิลา และฉลอง ชาตรุประวีวิน (2556) และรัตติมา โสภาคะยัง เพลินพิศ ธรรมรัตน์ และธวัชชัย ไพไหล (2556) พบว่า ความสำเร็จของการพัฒนาครูเริ่มมาจากความต้องการความสนใจของครู การให้ความรู้แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสถานการณ์ใน

ห้องเรียน การที่ทุกฝ่ายเข้ามาช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแนะนำอย่างต่อเนื่องจึงทำให้ครูสามารถพัฒนาตนเองได้

3) แนวคิดทุนสังคม แนวคิดด้านทุนสังคม (Social capital) มีหลักการสำคัญว่า สังคมของมนุษย์มีทุนอยู่สามอย่าง คือ ทุนปัญญา ทุนทรัพยากร และทุนของการติดต่อสัมพันธ์กันของสมาชิกในสังคม ทว่ามนุษย์จะได้รับประโยชน์จากทุนหรือเข้าถึงทุนที่มีอยู่ในสังคมของตนเองจากการมีปฏิสัมพันธ์กันผ่านการสนทนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกคนอื่นในสังคม แนวคิดด้านทุนสังคมถูกนำมาใช้ทางการศึกษาหลายมุมมองเช่น งานวิจัยของ ชันนภรณ์ อารีกุล (2556) ประไพ ศิวะสิริวิลาศ (2549) จินตรัตน์ อังกะมานัง (2549) และ Frank, Zhao และ Borman (2004)

ชันนภรณ์ อารีกุล (2556) พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนทางสังคมเพื่อเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของทุนทางสังคมและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนทางสังคมในสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน 2) พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนทางสังคมเพื่อการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน และ 3) วิเคราะห์ปัจจัยและเงื่อนไขของรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนทางสังคมเพื่อการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ มีการศึกษาภาคสนามแบบพหุกรณีศึกษา การสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต ประเด็นการสนทนากลุ่มและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) องค์ประกอบของทุนทางสังคมในสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ได้แก่ บุคคล สถาบัน ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและกองทุนของชุมชน สำหรับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนทางสังคมในสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนทางสังคมและแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนทางสังคม ซึ่งกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนทางสังคม ได้แก่ การมีส่วนร่วมอย่างไว้วางใจในการศึกษาปัญหา การมีส่วนร่วมอย่างไว้วางใจในการวางแผน การมีส่วนร่วมอย่างไว้วางใจในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมอย่างไว้วางใจในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมอย่างไว้วางใจในการประเมินผล สำหรับแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนทางสังคม ได้แก่ การเสริมสร้างการเรียนรู้ของชุมชน การสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง การสร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิดและการบริหารจัดการชุมชน 2) รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนทางสังคมเพื่อการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย (1) แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบ ได้แก่ แนวคิดการพึ่งตนเอง การมีส่วนร่วม การศึกษาตลอดชีวิต การสร้างความไว้วางใจและการยึดมั่นในหลักคุณธรรม (2) องค์ประกอบของทุนทางสังคม ได้แก่ บุคคล สถาบัน ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและกองทุนของ

ชุมชน และ (3) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนทางสังคม ได้แก่ กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนทางสังคมและแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนทางสังคม

3) ปัจจัยของรูปแบบ ได้แก่ ปัจจัยภายในด้านบุคคลและปัจจัยภายในด้านบริบทชุมชน ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ภาครัฐที่เข้มแข็ง การสนับสนุนจากภาครัฐและสถานการณ์ปัจจุบันของสังคมไทยและสังคมโลก สำหรับเงื่อนไขของรูปแบบ ได้แก่ ความตระหนักของคนในชุมชน การจัดการทุนทางสังคม และความเป็นพลวัตของการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนทางสังคม

ประไพ ศิวะสิริวิลาศ (2549) พัฒนารูปแบบการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาทุนทางสังคม โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) วิเคราะห์รูปแบบการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาทุนทางสังคมในชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ 2) สร้างรูปแบบการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาทุนทางสังคมในชุมชนที่ประสบภาวะวิกฤต และ 3) นำเสนอรูปแบบการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาทุนทางสังคม การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาภาคสนาม จำนวน 3 ชุมชน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาทุนทางสังคม ประกอบด้วย การศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบ โดยทั้งสามรูปแบบนี้เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน ซึ่งการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นรูปแบบการศึกษาที่สำคัญในการพัฒนาทุนทางสังคมของชุมชน เนื่องจากเป็นกระบวนการเรียนรู้ในวิถีชีวิตของชุมชนที่เกิดจากพลังภายในของชุมชน บนพื้นฐานศักยภาพและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน หน้าที่สำคัญของการศึกษาตามอัธยาศัยคือ การสืบทอดระบบคุณค่า จิตวิญญาณ และภูมิปัญญาของชุมชน ให้มีการนำระบบคุณค่าเดิมของชุมชนมาประยุกต์หรือต่อยอดกับบริบทของชุมชนในปัจจุบัน ส่วนการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบมีหน้าที่ส่งเสริมพลังการเรียนรู้ของชุมชน โดยมุ่งสร้างค่านิยมร่วมให้เห็นคุณค่า จิตวิญญาณและภูมิปัญญาของชุมชน 2) รูปแบบการศึกษาในชุมชนที่ประสบภาวะวิกฤตด้านการพัฒนาทุนทางสังคมใช้กับชุมชนที่ไม่มีองค์ความรู้และแหล่งเรียนรู้ที่มีลักษณะเฉพาะพอที่จะใช้เป็นฐานการเรียนรู้ การศึกษาที่ใช้ชุมชนเป็นฐานในชุมชนลักษณะนี้ต้องให้ความสำคัญกับ เทคนิควิธีการที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทุนทางสังคม โดยเน้นที่การมีเวทีพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในชุมชน และร่วมค้นหาระบบคุณค่า จิตวิญญาณและภูมิปัญญาเดิมในท้องถิ่น เพื่อนำมาสืบทอดและประยุกต์กับทุนทางสังคมในบริบทปัจจุบัน

จินตรัตน์ อังกะมานัง (2549) พัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของอิทธิพลทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของอิทธิพลของทุนทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2) ศึกษาหน้าหนักองค์ประกอบของทุนทางสังคมของโรงเรียนมัธยมศึกษา และอิทธิพลของทุนทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในบริบทของการศึกษาไทย 3) เพื่อทดสอบความไม่แปรเปลี่ยน

ของโมเดลเชิงสาเหตุของอิทธิพลของทุนทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาาระหว่างสังกัด กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนทั่วประเทศใน 6 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก และ ภาคใต้ ในสังกัดโรงเรียน 2 สังกัด ได้แก่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จำนวน 215 โรงเรียน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย และค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน วิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุ และวิเคราะห์โมเดลกลุ่มพหุด้วยโปรแกรม LISREL 8.72 ผลการวิจัยพบว่า 1) โมเดลเชิงสาเหตุของอิทธิพลทุนทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ค่าไคร์-สแควร์ = 7.76; ค่าองศาอิสระ = 7; ค่า $p = .354$; GFI = .98 และ AGFI = .96) 2) ทุนทางสังคมมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทุนทางสังคมภายในและภายนอกสถานศึกษาแตกต่างกัน โดยทุนทางสังคมภายในสถานศึกษามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่าทุนทางสังคมภายนอกสถานศึกษา และทุนทางสังคมมีอิทธิพลทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .35 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายเท่ากับร้อยละ 22 3) โมเดลสมมติฐานการวิจัยของโรงเรียนที่มีสังกัดต่างกันมีความไม่แปรเปลี่ยนในด้านรูปแบบของโมเดลและมีความไม่แปรเปลี่ยนของค่าพารามิเตอร์ในระหว่างกลุ่มในเมทริกซ์ BE, LX และ LY, PH และ PS

Frank, Zhao และ Borman (2004) ศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนของครูโดยใช้แนวคิดของทุนสังคม พบว่า การที่ครูได้พูดคุยกับครูคนอื่นในโรงเรียน (talk) และได้รับการช่วยเหลือด้านการใช้คอมพิวเตอร์จากครูคนอื่น (help) เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการทำนายการใช้คอมพิวเตอร์ของครู Frank, Zhao และ Borman (2004) ได้พัฒนาดัชนีของการเข้าถึงการใช้คอมพิวเตอร์จากการพูดคุยกันของครู ดังนี้

$$\sum_{j=1}^{n-1} (help_{ij})(expertise_j)(\#help_j)$$

เมื่อ $help_{ij}$ คือ การที่ครู i พูดคุยกับครู j
 $expertise_j$ หมายถึง ความเชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ของครู j
 $\#help_j$ หมายถึง จำนวนครั้งที่ j ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

ในทำนองเดียวกัน ดัชนีของการเข้าถึงการใช้คอมพิวเตอร์จากการช่วยเหลือกันของครู มีดังนี้

$$\sum_{j=1}^{n-1} (talk_{ij})(expertise_j)(\#help_j)$$

เมื่อ $talk_{ij}$ คือ การที่ครู i พูดคุยกับครู j
 $expertise_j$ หมายถึง ความเชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ของครู j
 $\#helpj$ หมายถึง จำนวนครั้งที่ j ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

ดัชนีทั้งสองนี้มีการใช้ความเชี่ยวชาญของครู และปริมาณการช่วยเหลือครูในการพัฒนา ดัชนีเพื่อให้สามารถวัดได้ทั้งปริมาณและคุณภาพของการสนทนาและการช่วยเหลือกันของครู ดังนั้นถ้าพิจารณาการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในสถานศึกษาจากมุมมองด้านทุนสังคม จะสรุปได้ว่าการที่ครูจะใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับการใช้ครูได้มีการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ คนอื่นในโรงเรียนมากน้อยเพียงใด

จากหลักฐานงานวิจัยที่แสดงถึงปัจจัยที่ทำให้การพัฒนาครูเกิดความสำเร็จ ซึ่งได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในห้องเรียน ซึ่งในที่นี้คือ การประเมินในชั้นเรียนที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในห้องเรียนโดยไม่แยกกิจกรรมการวัดออกจากการเรียนการสอน การพัฒนาที่เริ่มจากความต้องการความสนใจของครู การพัฒนาที่ไม่นำครูออกมาจากห้องเรียน และการใช้ผู้เชี่ยวชาญมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ ประกอบกับแนวคิดทุนสังคมที่ใช้การปฏิสัมพันธ์กันของสมาชิกในสังคม หรือเข้าถึงทุนที่มีอยู่ในสังคมของตนเองจากการมีปฏิสัมพันธ์กันผ่านการสนทนา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกคนอื่นในสังคม ผู้วิจัยจึงเชื่อว่าปัจจัยที่ทำให้การพัฒนาครูเกิดความสำเร็จ และแนวคิดสังคมจะทำให้ครูสามารถพัฒนาตนเองได้ ประกอบด้วยความด้อยโอกาสทางการศึกษาและความต้องการจำเป็นที่ครูขาดความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลในชั้นเรียน เมื่อครูใช้การประเมินที่ไม่ถูกต้องจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา และการประเมินในชั้นเรียนของครูต้องทำให้ถูกต้องและสอดคล้องกับเนื้อหาที่กำลังสอน ดังนั้นการพัฒนาครูประจำการให้มีความรู้และศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้ควรเลือกใช้วิธีการพัฒนาที่ไม่นำครูออกมาจากห้องเรียน ผู้วิจัยจึงนำปัจจัยที่ทำให้การพัฒนาครูเกิดความสำเร็จ และแนวคิดสังคมมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา ดำเนินการวิจัย ณ โครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในจังหวัดน่านที่เข้าร่วมโครงการ เหตุผลที่เลือกจังหวัดน่าน เนื่องจากครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมเป็นพระภิกษุ และฆราวาสที่ขาดทักษะการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ประกอบกับเครือข่ายครูผู้สอนกลุ่มนี้มีความประสงค์ต้องการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียน การเลือกตัวอย่างที่มีความต้องการจะช่วยให้การดำเนินโครงการเกิดประสิทธิผล

การดำเนินการวิจัยประกอบด้วยการพัฒนา 3 ประเด็นสำคัญ คือ การพัฒนาครูแกนนำด้านการประเมินในชั้นเรียน การพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูด้วยแนวคิดทฤษฎีสังคม และการประเมินผลการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูด้วยแนวคิดทฤษฎีสังคม โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การพัฒนาครูแกนนำด้านการประเมินในชั้นเรียน ขั้นที่ 2 การพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูตามแนวคิดทฤษฎีสังคม และขั้นที่ 3 การประเมินผลการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูตามแนวคิดทฤษฎีสังคม

ขั้นที่ 1 การพัฒนาครูแกนนำด้านการประเมินในชั้นเรียนโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

1.1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนสำหรับครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ

1) ลงพื้นที่เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องความสำคัญและวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดน่าน และกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน ที่รับผิดชอบโรงเรียนโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ และสำรวจโรงเรียนที่จะเข้าร่วมโครงการ จำนวน 15 โรงเรียน โดยคัดเลือกตามความสมัครใจของครูในสถานศึกษา

2) ศึกษาบริบทของสถานศึกษา สภาพการจัดการเรียนรู้ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนสำหรับครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วยแนวคิดทฤษฎีสังคม วิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูตามสภาพจริง เพื่อกำหนดหลักสูตรการพัฒนา ศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของครูในแต่สาระการเรียนรู้

การกำหนดผู้ให้ข้อมูล ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้แก่ ผู้แทนสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดน่าน และผู้บริหารและครูกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน จำนวน 7 คน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลบริบทของสถานศึกษา สภาพการจัดการเรียนรู้ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาและประเมินความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ การสังเกตสภาพการจัดการเรียนรู้ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนสำหรับครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ร่องรอยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินในชั้นเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

1.2 จัดทำหลักสูตรอบรมครูเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนสำหรับครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ

การจัดทำหลักสูตรอบรมครูเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนสำหรับครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ ครั้งนี้ ใช้แนวคิดการพัฒนาศักยภาพครูด้วยทุนสังคม การอบรมเน้นการอบรมเชิงปฏิบัติการโดยให้ครูนำแผนการเรียนรู้มาปรับให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด ขณะจัดการอบรมวิทยากรมีการให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู และแนวทางการขยายความรู้ไปสู่ชั้นเรียนตลอดจนเพื่อนครูในโรงเรียน โดยมีสาระสำคัญดังนี้

- ให้ความรู้ด้านมาตรฐาน ตัวชี้วัด การประเมินในชั้นเรียน และการประเมินเพื่อการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Stiggins (1999) และสมาพันธ์ครูอเมริกัน สมาคมการวัดผล การศึกษาอเมริกัน และสมาคมการศึกษาแห่งชาติอเมริกัน (1990) 3 ชั่วโมง

- ฝึกวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัด การออกแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้ตามมาตรฐานตัวชี้วัด 2 ชั่วโมง

- นำเสนอวิธีการประเมินเพื่อการเรียนรู้ วิพากษ์ และปรับปรุงวิธีการประเมินเพื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับชั้นเรียนที่ครูจัดการเรียนรู้ 5 ชั่วโมง เพื่อให้ครูสามารถนำแผนการวัดและประเมินผลไปใช้ได้จริงในชั้นเรียนและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูในโรงเรียน

หลักสูตรอบรมครูเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนสำหรับครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ ใช้หลักสูตรการอบรมโครงการบริการทางวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ด้านการพัฒนาครูกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญกลุ่ม 10 ด้านการวัดและประเมินเพื่อการเรียนรู้ เพิ่มเติมในส่วนของแนวคิดในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงาน

ในโรงเรียน และการนิเทศติดตาม ใช้เวลาในการอบรม 2 วัน ซึ่งอบรมช่วงวันหยุดราชการและ
ในโรงเรียนปริยัติธรรมฯ ในอำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

1.3 การอบรมครูแกนนำการประเมินในชั้นเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ครูที่เข้าอบรมเป็นครูกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน 15 โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ กำหนดให้โรงเรียนส่ง
ครูแกนนำที่สอนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 1 คน และครูสอนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 1 คน
รวม 30 คน

การดำเนินงาน วิธีการพัฒนาครูแกนนำด้านการประเมินในชั้นเรียนในโรงเรียน
พระปริยัติธรรมฯ ครั้งนี้ตั้งอยู่บนข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการจำเป็น
ในการพัฒนาครู เนื้อหาสาระของการอบรมจะเติมเต็มความรู้ที่ครูยังขาด คือการวัดและประเมินใน
ชั้นเรียนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ที่สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด การประเมิน
ในชั้นเรียนตามแนวคิดของ Stiggins (1999) และสมาพันธ์ครูอเมริกัน สมาคมการวัดผลการศึกษา
อเมริกัน และสมาคมการศึกษาแห่งชาติอเมริกัน (1990) และการปรับปรุงแผนการวัดและประเมิน
ให้สอดคล้องกับแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูที่ใช้ในห้องเรียน วิธีการพัฒนาครูแกนนำใช้
วิธีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการโดยการบรรยายให้ความรู้และกำหนดชิ้นงานให้ทำทั้งงานเดี่ยวและ
กลุ่มเพื่อให้ครูเกิดทักษะในการวัดและประเมินในชั้นเรียน เปิดโอกาสให้ครูแกนนำที่เข้ารับการอบรม
ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนชิ้นงานกัน วิทยากรเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ในลักษณะ
ของการสื่อสารสองทาง มีการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูที่เข้ารับการอบรม ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่ง
ของการพัฒนาครูแกนนำครั้งนี้คือ ไม่นำครูออกจากห้องเรียน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
คือ แบบฝึกการออกแบบการประเมินในชั้นเรียนซึ่งครูแกนนำที่เข้าอบรมต้องออกแบบการวัดและ
ประเมินเพื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด และสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา
ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์คะแนนที่เพิ่มขึ้นด้วยร้อยละ

**ขั้นที่ 2 การพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูโครงการโรงเรียน
พระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ด้วยแนวคิดทุนสังคม (ครูแกนนำ)**

ภายหลังจากครูแกนนำเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ด้านการประเมินในชั้นเรียน
แล้ว ครูแกนนำนำความรู้เกี่ยวกับการประเมินในชั้นเรียนที่ได้รับจากการอบรมเชิงปฏิบัติการไป
ขยายผลในโรงเรียนของตนเอง จากนั้นผู้วิจัยจึงเข้าไปติดตามผล ให้การช่วยเหลือโดยมีสาระสำคัญมีดังนี้

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ครูแกนนำโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ ที่
ผ่านการอบรม ร้อยละ 80 จำนวน 12 โรงเรียนซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้โรงเรียนเป็น

หน่วยการสุ่ม ได้ครูที่สอนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 12 คน และครูสอนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 12 คน รวม 24 คน

การดำเนินงาน

1. ครูแกนนำที่เข้ารับการอบรมนำความรู้และทักษะที่ได้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน และขยายผลในโรงเรียนโดยแจ้งข่าวสาร แนะนำ/ให้ความช่วยเหลือเพื่อนครูซึ่งในที่นี้เรียกว่าครูเครือข่ายเกี่ยวกับการวัดและประเมินในชั้นเรียน โดยใช้เวลาในการดำเนินการ 3 เดือน หรือ 1 ภาคการศึกษา

2. ครูแกนนำได้รับการติดตามและให้ความช่วยเหลือในด้านการนำความรู้และทักษะที่ได้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน และการขยายผลการประเมินในชั้นเรียนในโรงเรียนโดยครูแกนนำเป็นผู้แจ้งข่าวสาร แนะนำ/ให้ความช่วยเหลือครูเครือข่าย ส่วนนักวิจัยเข้าไปให้การช่วยเหลือและตอบปัญหาของครูแกนนำผ่านการทวนสอบความถูกต้องของการนำการประเมินในชั้นเรียนไปใช้โดยการพูดคุย พิจารณาหาร่องรอยการทำงาน ว่าครูแกนนำสามารถประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง (authentic assessment) แปลความหมายผลการประเมิน และการใช้ผลการประเมินเพื่อปรับกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไร ขณะเดียวกันนักวิจัยก็เข้าไปติดตามการให้ความช่วยเหลือครูเครือข่ายของครูแกนนำเกี่ยวกับการประเมินในชั้นเรียน โดยถามครูแกนนำหรือคั่นหาร่องรอยความคืบหน้าในการขยายผล และถามครูเครือข่ายถึงแนวทางการขยายผลของครูแกนนำ จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นี้ไปเป็นย้อนกลับให้แก่ครูแกนนำเพื่อนำไปปรับวิธีการขยายผลต่อไป การติดตามให้ความช่วยเหลือของผู้วิจัยดำเนินการ 2 ครั้ง ครั้งแรกดำเนินการหลังจากการอบรม 1 เดือน ครั้งที่ 2 หลังการอบรม 3 เดือน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามผลได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลร่องรอยการนำการวัดและประเมินในชั้นเรียนไปใช้ของครูแกนนำ แบบสังเกตการสอนของครูเครือข่าย แบบสัมภาษณ์ครูเครือข่าย และแบบสอบถามการช่วยเหลือของครูแกนนำ ซึ่งตอนหนึ่งของแบบสอบถามสภาพการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครูคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สำหรับครูเครือข่ายในโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยร้อยละ

ขั้นที่ 3 การประเมินผลการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีด้วยแนวคิดทวนสังคม

ผู้วิจัยประเมินผลการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินของครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ ด้วยแนวคิดทุนสังคมภายหลังจากการให้การติดตามช่วยเหลือของครูแกนนำ หลังจากครูแกนนำเข้ารับการอบรม 3 เดือน โดยมีการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ครูเครือข่ายโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ เป็นครูที่สอนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และครูที่สอนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในโรงเรียนที่ครูแกนนำถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง 12 โรงเรียน จำนวน 85 คน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล นักวิจัยลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้การทอดแบบสอบถาม และใช้การสังเกตและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการประกอบเพื่อยืนยันข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ ตามแนวคิดทุนสังคมคือ แบบสอบถามสภาพการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครูคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สำหรับครูเครือข่ายในโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ ตอนที่ 2 การช่วยเหลือของครูแกนนำ และตอนที่ 3 การประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ของครูเครือข่าย โดยคำถามในตอนนี้ประยุกต์มาจากแนวคิดของ Stiggins (1999) สาระสำคัญเครื่องมือในแต่ละตอนมีดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ เป็นการสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา สาขาวิชาที่ครูจบ วิชาที่สอน จำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์ ประสบการณ์ในการสอน การรู้ไม่รู้ว่าใครเป็นครูแกนนำที่โรงเรียนส่งไปอบรมเรื่องการวัดและประเมินในชั้นเรียน วิธีการที่โรงเรียนให้ครูแกนนำนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปขยายผล/ แจ้งข่าวสาร/ จัดการเรียนรู้อีกแก่ครูในโรงเรียน การได้พูดคุยกับครูแกนนำ ระดับของการขอแนะนำ/ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการวัดและประเมินในชั้นเรียนจากครูแกนนำ ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการและคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 2 การช่วยเหลือของครูแกนนำ เป็นการสอบถามในเรื่องการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการวัดและประเมินในชั้นเรียนจากครูแกนนำ ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 3 การประเมินผลการเรียนรู้ของครู เป็นการสอบถามในเรื่องระดับความสามารถของครูในเรื่องต่อไปนี้ 1) การทำกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ 2) การทำกิจกรรมเกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนรู้ 3) การใช้วิธีการประเมิน 4) การพัฒนาเครื่องมือประเมิน เกณฑ์การให้คะแนนและการนำมาใช้ 5) การป้องกันความคลาดเคลื่อนในการประเมิน 6) การสื่อสารผลการประเมินผู้เรียน และ 7) การใช้การประเมินเพื่อพัฒนา การเรียนการสอน ลักษณะของคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลทุนสังคมตามแนวคิดของ Zhao และ Borman (2004) ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ดังนี้

$$\sum_{j=1}^{n-1} (talk_{ij})(expertise_j)(\#help_j)$$

เมื่อ $talk_{ij}$ คือ การที่ครู i พูดคุยกับครู j
 $expertise_j$ หมายถึง ความเชี่ยวชาญด้านการประเมินในชั้นเรียนของครู j
 $\#help_j$ หมายถึง จำนวนครั้งที่ j ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนสำหรับครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วยแนวคิดทูลสังคม แบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของครูที่เข้าร่วมวิจัย ตอนที่ 2 ผลการอบรมพัฒนาครูแกนนำด้านการประเมินในชั้นเรียนของสถานศึกษา ตอนที่ 3 ผลการติดตามผลการฝึกอบรมและให้คำแนะนำแก่ครูแกนนำในการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนให้กับครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรมตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และ ตอนที่ 4 ประสิทธิภาพการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตามแนวคิดทูลสังคม (ครูแกนนำ) รายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของครูที่เข้าร่วมวิจัย

ครูที่เข้าร่วมวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1.1 ครูแกนนำ เป็นครูสอนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 ในโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในพื้นที่จังหวัดน่าน โรงเรียนละ 2 คน (วิชาละ 1 คน) จำนวน 14 โรงเรียน รวมทั้งหมด 28 คน แยกเป็นครูที่เป็นพระภิกษุ 1 รูป ครูเพศชาย 13 คน และเพศหญิง 14 คน

1.2 ครูเครือข่าย เป็นครูที่สอนในโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พื้นที่จังหวัดน่าน จำนวน 14 โรงเรียน ทั้งหมด 85 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 69.40 เพศหญิง ร้อยละ 30.60 มีอายุเฉลี่ย 31.85 ปี ครูส่วนใหญ่ จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี(ร้อยละ 97.60) จบจากสาขาอื่นๆที่ไม่ใช่คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 88.20 เป็นครูที่มาจากทุกวิชา โดยมาจากวิชาสังคมศึกษามากที่สุด (ร้อยละ 22.40) โดยมีจำนวนสอนเฉลี่ย 15.77 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมีประสบการณ์ในการสอนเฉลี่ย 5.89 ปี

รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลครูเครือข่าย

ข้อมูลครูเครือข่าย	จำนวน	ร้อยละ	M	SD
1. เพศ				
1.1 ชาย	59	69.40		
1.2 หญิง	26	30.60		
2. อายุ			31.85	8.84

ข้อมูลครูเครือข่าย	จำนวน	ร้อยละ	M	SD
3. วุฒิการศึกษา				
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	2.40		
3.2 ปริญญาตรี	83	97.60		
4. สาขาวิชาที่จบ				
4.1 คณิตศาสตร์	4	4.70		
4.2 วิทยาศาสตร์	6	7.10		
4.3 สาขาอื่นๆ	75	88.20		
5. วิชาที่สอน				
5.1 ภาษาไทย	12	14.10		
5.2 คณิตศาสตร์	6	7.10		
5.3 วิทยาศาสตร์	4	4.70		
5.4 สังคมศึกษา	19	22.40		
5.5 สุขศึกษาพลศึกษา	2	2.40		
5.6 ศิลปะ	6	7.10		
5.7 การงานอาชีพ	10	11.80		
5.8 ภาษาต่างประเทศ	11	12.90		
5.9 ภาษาบาลี	13	15.30		
5.10 ไม่ระบุ	2	2.40		
6. จำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์			15.77	5.04
7. ประสบการณ์ในการสอน			5.89	5.34

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาครูแกนนำด้านการประเมินในชั้นเรียนโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม

ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ครูที่เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาการประเมินในชั้นเรียนมีความรู้ด้านการประเมินในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น สามารถวัดและประเมินตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด ซึ่งใช้การอบรม จำนวน 2 วัน พัฒนาครูให้มีความสามารถและปฏิบัติได้ดีในประเด็นต่อไปนี้ 1) กำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ให้ชัดเจน นักเรียนเข้าใจได้ตรงตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด 2) กำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินให้ชัดเจน ตลอดจนต้องทราบว่าจะวัดข้อมูลที่ต้องการคืออะไร 3) ใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสมกับเนื้อหาและหลากหลาย เช่น การใช้คำถาม การประเมินตนเอง แฟ้มสะสมงานและแบบทดสอบ และ 4) ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย และ ทันเวลา เพื่อให้นักเรียนทราบว่าควรทำอะไร อย่างไร ต่อไป สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนไม่ย่อท้อกับการเรียน และตั้งใจทำให้อีกขั้นพัฒนา

ผู้เรียนให้รับผิดชอบผลการเรียนของตนเอง และประเมินตนเองตามความเป็นจริง โดยสามารถวิเคราะห์ตัวชี้วัด เพื่อกำหนดคำถามเพื่อใช้การประเมินระหว่างเรียนได้ ดังตัวอย่าง

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สาระที่ 2 การวัด

มาตรฐาน ค 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด วัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัด

ตัวชี้วัด	คำถามเพื่อประเมิน
1. หาพื้นที่ผิวของปริซึมและทรงกระบอก	<ul style="list-style-type: none"> ➢ กล่องมีลักษณะเป็นปริซึมหรือไม่ เพราะเหตุใด ➢ นักเรียนทราบหรือไม่ว่า ปริซึมมีลักษณะเป็นอย่างไร ➢ นักเรียนมีขั้นตอนการหาพื้นที่ผิวของปริซึมอย่างไรจึงจะได้คำตอบที่ถูกต้อง ➢ นักเรียนนำกระดาษ A4 มาอธิบายลักษณะของทรงกระบอกได้อย่างไร ➢ เมื่อโจทย์กำหนดความยาวเส้นรอบฐานของทรงกระบอกมาให้แล้วให้หาพื้นที่ฐานของทรงกระบอก นักเรียนจะมีวิธีคิดอย่างไร
2. หาปริมาตรของปริซึม ทรงกระบอก พีระมิด กรวย และทรงกลม	<ul style="list-style-type: none"> ➢ ถ้าต้องการหาปริมาตรของปริซึม นักเรียนคิดว่าจะหาได้โดยวิธีการใดบ้าง ➢ นักเรียนคิดว่า ปริมาตรของปริซึมที่ได้จากการตวงและปริมาตรที่ได้จากการคำนวณจะได้เท่ากันหรือไม่ เพราะอะไร ➢ นักเรียนคิดว่า การหาปริมาตรของปริซึมและทรงกระบอกเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร ➢ นักเรียนคิดว่า รูปสามเหลี่ยมด้านข้างของพีระมิดมีความสัมพันธ์อย่างไรกับฐาน ➢ นักเรียนต้องการหาปริมาตรของพีระมิด นักเรียนต้องทราบอะไรบ้าง ➢ นักเรียนคิดว่า พีระมิดกับกรวยเหมือนกันและต่างกันอย่างไร ➢ ถ้าต้องการหาปริมาตรของกรวยจะหาได้โดยวิธีการใด ➢ ถ้าต้องการหาปริมาตรของทรงกลมจะหาได้โดยวิธีการใด
3. เปรียบเทียบหน่วยความจุ หรือหน่วยปริมาตรในระบบเดียวกันหรือต่างระบบ และเลือกใช้หน่วยการวัดได้อย่างเหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> ➢ นักเรียนคิดว่า กล่องที่พบในชีวิตประจำวัน (กล่องนมขนาดต่าง ๆ) มีความจุเท่าไร (ข้างกล่องจะบอก) และมีวิธีการคิดอย่างไร ➢ ถ้าต้องการเปลี่ยนหน่วยจากลูกบาศก์เซนติเมตร เป็นลูกบาศก์มิลลิเมตร นักเรียนมีวิธีการทำอย่างไร ➢ นักเรียนคิดว่า ควรใช้หน่วยปริมาตรใดจึงจะเหมาะสมกับความจุของแก้วน้ำ เพราะเหตุใด ➢ นักเรียนมีแนวคิดในการใช้หน่วยปริมาตรอย่างไร

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สาระที่ 1 สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต

มาตรฐาน / ตัวชี้วัด	คำถาม
<p>มาตรฐาน ว 1.2 เข้าใจกระบวนการและความสำคัญของการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต ความหลากหลายทางชีวภาพ การใช้เทคโนโลยีชีวภาพที่มีผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสาร สิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์</p>	
<p>1. สังเกตและอธิบายลักษณะของโครโมโซมที่มีหน่วยพันธุกรรมหรือยีนในนิวเคลียส วัด ความจำ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ โครโมโซม คืออะไร ❖ โครโมโซมมีรูปร่างอย่างไร ❖ องค์ประกอบของโครโมโซม ประกอบด้วยอะไรบ้าง
<p>2. อธิบายความสำคัญของสารพันธุกรรมหรือดีเอ็นเอ และกระบวนการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม วัด ความเข้าใจ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ สารพันธุกรรมหรือ DNA คืออะไร ❖ สารพันธุกรรมหรือ DNA มีความสำคัญอย่างไร ❖ กระบวนการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมมีความสำคัญต่อสิ่งมีชีวิตอย่างไร
<p>3. อภิปรายโรคทางพันธุกรรมที่เกิดจากความผิดปกติของยีนและโครโมโซมและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ วัด ความจำ วัด นำไปใช้</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ โรคทางพันธุกรรมที่เกิดจากความผิดปกติของยีน ได้แก่โรคอะไรบ้าง ❖ โรคทางพันธุกรรมที่เกิดจากความผิดปกติของโครโมโซม ได้แก่โรคอะไรบ้าง ❖ ถ้านักเรียนมีญาติที่ป่วยด้วยโรคทางพันธุกรรม นักเรียนจะมีวิธีดูแลผู้ป่วยอย่างไร
<p>4. สืบค้นและอธิบายความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นที่ทำให้สิ่งมีชีวิตดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสมดุล วัด วิเคราะห์</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ความหลากหลายทางชีวภาพ คืออะไร ❖ ความหลากหลายทางชีวภาพที่ทำให้สิ่งมีชีวิตอยู่อย่างสมดุล ขึ้นอยู่กับปัจจัยอะไรบ้าง
<p>5. อธิบายผลของความหลากหลายทางชีวภาพที่มีต่อมนุษย์ สัตว์ พืช และสิ่งแวดล้อม วัด ความเข้าใจ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ความหลากหลายทางชีวภาพ ส่งผลต่อมนุษย์ สัตว์ พืชและสิ่งแวดล้อมอย่างไร

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูโครงการโรงเรียน

พระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วยแนวคิดทฤษฎีสังคม (ครูแกนนำ)

ผลการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ตามแนวคิดทฤษฎีสังคม (ครูแกนนำ) ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ผลของการให้ความช่วยเหลือครูเครือข่ายในการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ และผลการสังเกตและสัมภาษณ์ครูแกนนำและครูเครือข่ายถึงการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ รายละเอียดนำเสนอเป็นลำดับ ดังนี้

3.1 ผลของการให้ความช่วยเหลือครูเครือข่ายในการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียน

ผลที่ได้จากการติดตามการให้ความช่วยเหลือครูเครือข่ายในการพัฒนาศักยภาพในชั้นเรียนจากการถามครูเครือข่าย 85 คน พบว่า ครูแกนนำเคยให้ความช่วยเหลือครูเครือข่ายในด้านการวัดและประเมินในชั้นเรียน โดยการพูดคุย แนะนำ ชี้แจงในภาพรวมร้อยละ 86.95 โดยมีรายการที่เคยให้ความช่วยเหลือครูเครือข่ายในด้านการวัดและประเมินในชั้นเรียนมากที่สุดคือ ตั้งคำถามกระตุ้นให้นักเรียนบอกสิ่งที่ตนเองรู้หรือไม่รู้กับครูให้โอกาสนักเรียนตอบคำถาม (ร้อยละ 96.50) รองลงมาคือ ออกแบบการวัดและประเมินให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางฯ (ร้อยละ 95.30) และบอกตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ที่ครูคาดหวังให้นักเรียนทราบก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กับ เลือกวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับนักเรียนรายบุคคล (ร้อยละ 92.90) ตามลำดับ ส่วนรายการที่ครูแกนนำให้ความช่วยเหลือครูเครือข่ายในด้านการวัดและประเมินในชั้นเรียน โดยการพูดคุย แนะนำ ชี้แจงน้อยที่สุด คือ ตั้งคำถามหรือเขียนข้อสอบหรือเขียนตัวเลือกที่ไม่เอื้อให้เด็กกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งตอบถูก (ร้อยละ 76.50) ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การให้ความช่วยเหลือครูเครือข่ายในด้านการวัดและประเมินในชั้นเรียนของครูแกนนำ

ข้อที่	รายการ	ร้อยละ	
		เคย	ไม่เคย
1	ออกแบบการวัดและประเมินให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางฯ	95.30	4.70
2	ออกแบบการวัดและประเมินที่สะท้อนผลการประเมินให้นักเรียนแต่ละคน	88.20	11.80
3	บอกตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ที่ครูคาดหวังให้นักเรียนทราบก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้	92.90	7.10
4	ติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยเทียบผลงานกับตัวชี้วัด/เป้าหมายที่กำหนด	87.10	12.90
5	เลือกวิธีวัดและประเมินหลายวิธีให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดและธรรมชาติวิชา	90.60	9.40
6	เลือกวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับนักเรียนรายบุคคล	92.90	7.10

ข้อที่	รายการ	ร้อยละ	
		เคย	ไม่เคย
7	สร้างเครื่องมือประเมินและเกณฑ์การให้คะแนนที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด เช่น การถามตอบ แบบทดสอบให้เลือกตอบ แบบเขียนตอบ การประเมินการปฏิบัติงาน	90.60	9.40
8	เขียนคำอธิบายเกณฑ์การประเมินสามารถชี้ให้นักเรียนเห็นประเด็นในการปรับปรุงตนเองไปสู่เป้าหมาย	81.20	18.80
9	ตั้งคำถามกระตุ้นให้นักเรียนบอกสิ่งที่ตนเองรู้หรือไม่รู้กับครู ให้โอกาสนักเรียนตอบคำถาม	96.50	3.50
10	ใช้คำถามเพื่อตรวจสอบและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จนกระทั่งนักเรียนรู้จุดเด่นหรือจุดด้อยเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาตนเองได้	89.40	10.60
11	ตั้งคำถามหรือเขียนข้อสอบหรือเขียนตัวเลือกที่ไม่เอื้อให้เด็กกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งตอบถูก	76.50	23.50
12	ใช้ข้อมูลจากการประเมินหลายๆ ครั้ง หลายวิธีในการตัดสินความสามารถของนักเรียน	83.5	16.50
13	ใช้เครื่องมือและเกณฑ์การประเมินโดยคำนึงถึงความแตกต่างกันของนักเรียน เช่น นักเรียนปกติ และนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้	82.40	17.60
14	ตรวจงานนักเรียนและบอกให้นักเรียนทราบจุดอ่อนจุดแข็งของนักเรียนเพื่อนำไปปรับปรุงหรือพัฒนา	88.20	11.80
15	จัดบันทึกความสำคัญ ผลสะท้อนกลับ เพื่อหาจุดแข็งจุดด้อยเพื่อออกแบบและปรับปรุง การเรียนการสอนให้สามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียน	85.90	14.10
16	นำผลงานที่นักเรียนทำมาอภิปรายเพื่อช่วยแก้ไขความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน	85.90	14.10
17	ให้ผลสะท้อนกลับแก่นักเรียนเชิงบวก เช่น มีการชมเชยและระบุจุดเด่นของงาน	87.10	12.90
18	นำคำตอบ/ผลที่ได้การประเมินมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยการเรียนรู้ของนักเรียน	78.80	21.20
19	เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินผลงานของตนเองและประเมินผลงานเพื่อน	82.40	17.60
20	ให้นักเรียนเสนอแนะเกี่ยวกับงาน/ผลงานของตนเองเพื่อการปรับปรุง	83.5	16.50
ภาพรวม		86.95	13.06

3.2 ผลการสังเกตและสัมภาษณ์ครูแกนนำและครูเครือข่ายถึงการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียน

การพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูแกนนำมุ่งพัฒนาศักยภาพจำนวน 7 ด้าน ตามแนวคิดของ Stiggins (1999) และสมาพันธ์ครูอเมริกัน สมาคมการวัดผล การศึกษาอเมริกัน และสมาคมการศึกษาแห่งชาติอเมริกัน (1990) ภายหลังจากการติดตามให้ความช่วยเหลือ พบว่า ครูแกนนำที่เข้ารับการพัฒนามีการนำแนวคิดการประเมินเพื่อการเรียนรู้ไปขยายผลในชั้นเรียน โดยครูเครือข่ายอธิบายว่า ครูแกนนำได้พูดคุย แนะนำ ชี้แจงวิธีการที่ใช้ใน

การประเมินเพื่อการเรียนรู้ในห้องที่ทำได้ง่ายและควรรู้มากที่สุดคือ การตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบความรู้ของนักเรียน และการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนว่านักเรียนควรปรับปรุง แก่ตนเองอย่างไร หลังจากนำไปใช้ให้นักเรียนมีการถามและตอบมากขึ้น ครูเครือข่ายสามารถใช้ผลการประเมินในการปรับกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน และใช้ข้อมูลนั้นกลับไปพัฒนานักเรียนทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล

นอกจากนี้ครูเครือข่ายได้อธิบายให้ฟังว่า ครูแกนนำได้นำสิ่งที่ได้รับจากการอบรมมาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในที่ประชุม นำชิ้นงานตัวอย่างมาให้ครูเครือข่ายในโรงเรียนศึกษา มีการอธิบายให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้ มีการสาธิตการตั้งคำถามที่สะท้อนตัวชีวิต ตั้งคำถามจากง่ายไปยาก นำผลการประเมินที่ได้จากการตอบคำถามของนักเรียนขณะเรียนมาพิจารณาทบทวน และโรงเรียนได้ให้ครูในโรงเรียนมีการจัดทำแผนการประเมินเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน

ช่วงแรกของการติดตามให้ความช่วยเหลือการนำการประเมินเพื่อการเรียนรู้ไปใช้ในห้องเรียนของครูแกนนำพบว่า ทั้งครูเครือข่ายและนักเรียนต้องปรับตัวกับการนำผลการประเมินมาปรับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ครูเครือข่ายพยายามใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิด หาคำตอบเพื่อการเรียนรู้ของตนเอง เมื่อพบว่านักเรียนตอบคำถามไม่ได้ ครูเครือข่ายพยายามใช้คำถามหลายคำถามหรือให้ภาระงานอื่นๆ ประกอบเพื่อหาสาเหตุของความไม่เข้าใจ เมื่อพบว่านักเรียนไม่เข้าใจหรือนักเรียนมีพื้นฐานความรู้ไม่พอที่จะเรียนในเรื่องต่อไป ครูเครือข่ายก็จะทำการทบทวนความรู้ให้อีกครั้ง มีการมอบหมายงานหรือให้นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกลุ่มและรายบุคคล

ตอนที่ 4 ผลการประเมินการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีด้วยแนวคิดทฤษฎีสังคม (ครูแกนนำ)

การวิเคราะห์อิทธิพลของต้นทุนทางสังคมต่อศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูเครือข่ายตามข้อเสนอของ Stiggins ประกอบด้วยศักยภาพ 7 ด้าน คือ 1) เชื่อมโยงการประเมินกับเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน 2) ระบุเป้าหมายการเรียนรู้ 3) ใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสม 4) พัฒนาเครื่องมือประเมิน เกณฑ์การให้คะแนน และการนำมาใช้อย่างมีคุณภาพ 5) ป้องกันความคลาดเคลื่อนในการประเมิน 6) สื่อสารผลการประเมินผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และ 7) ใช้การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้ต้นทุนทางสังคม (Capital_Soc) คือ จำนวนครั้งที่ครูแกนนำได้พูดคุยกับครูเครือข่ายในโรงเรียน (talk) และจำนวนครั้งที่ให้การช่วยเหลือด้านการประเมินในชั้นเรียนให้แก่ครูเครือข่าย (help) เป็นปัจจัยที่ใช้ในการทำนายศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูตามข้อเสนอของ Stiggins ประกอบด้วยศักยภาพ 7 ด้าน ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ผลรวมของ

กิจกรรมตามศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนเป็นตัวแทนตาม ประกอบด้วยภาพรวมของศักยภาพ การประเมินในชั้นเรียนทุกด้าน และรายด้าน ดังนี้ คือ เชื่อมโยงการประเมินกับเป้าหมายการเรียน ที่ชัดเจน ระบุเป้าหมายการเรียนรู้ ใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสม พัฒนาเครื่องมือประเมิน เกณฑ์ การให้คะแนน และการนำมาใช้อย่างมีคุณภาพ ป้องกันความคลาดเคลื่อนในการประเมิน สื่อสารผล การประเมินผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และ ใช้การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพด้านการประเมินใน ชั้นเรียนของครูเครือข่ายตามข้อเสนอของ Stiggins ประกอบด้วยศักยภาพ 7 ด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยของศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูเครือข่ายด้านระบุเป้าหมายการเรียนรู้ มีค่าสูงสุด ($M = 4.01$ $SD = .672$) รองลงมาด้านสื่อสารผลการประเมินผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ ($M = 3.91$ $SD = .662$) ด้านพัฒนาเครื่องมือประเมิน เกณฑ์การให้คะแนน และการนำมาใช้อย่าง มีคุณภาพ ($M = 3.85$ $SD = .654$) ด้านใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสม ($M = 3.82$ $SD = .7104$) ด้านป้องกันความคลาดเคลื่อนในการประเมิน ($M = 3.81$ $SD = .762$) ด้านเชื่อมโยงการประเมิน กับเป้าหมายการเรียนที่ชัดเจน ($M = 3.77$ $SD = .750$) และด้านใช้การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียน การสอน ($M = 3.76$ $SD = .657$) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูเครือข่าย

ด้าน	N	M	SD
ด้านเชื่อมโยงการประเมินกับเป้าหมายการเรียนที่ชัดเจน			
1. ใช้การประเมินในชั้นเรียนขับเคลื่อนเพื่อพัฒนานักเรียนให้สามารถสะท้อนและ วิเคราะห์การเรียนรู้ของตนเองได้	85	3.93	.753
2. ใช้การประเมินในชั้นเรียนเพื่อวินิจฉัยนักเรียนและให้การช่วยเหลือเป็นรายคนแบบ ทันทีทันใด	85	4.16	.614
3. ใช้ผลการประเมินในชั้นเรียนจากหลายแหล่งและต่อเนื่องเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับ ในการปรับวิธีการจัดการเรียนรู้	85	2.65	1.172
4. ใช้ผลการประเมินในชั้นเรียนสะท้อนจุดแข็ง จุดที่ต้องปรับปรุงแก่นักเรียน และ เปิดโอกาสให้เขาเสนอแนะการจัดการเรียนรู้	85	3.81	.645
5. ให้ข้อมูลการประเมินในชั้นเรียนแก่ผู้บริหาร ผู้เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับ การพัฒนานักเรียนให้บรรลุเป้าหมาย	85	3.84	.670
6. นักเรียนได้ข้อมูลย้อนกลับขณะเรียนรู้ในชั้นเรียนไปปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเอง	85	4.02	.654
7. ให้ข้อมูล รายงานความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนแก่ผู้ปกครองเพื่อเป็น ข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียน	85	3.95	.738
	รวม	3.77	.750
ด้านระบุเป้าหมายการเรียนรู้			
1. เขียนเป้าหมายการเรียนรู้ย่อยๆ ที่สามารถวัด สังเกตได้และนำไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้	85	4.04	.645
2. แจกเป้าหมายการเรียนรู้ประจำบทเรียน/ หน่วยการเรียนรู้ เนื้อหาที่จะเรียน ที่นักเรียนสามารถเข้าใจได้ให้นักเรียนทราบ	85	3.99	.699

ด้าน	N	M	SD
3. แจ้งสิ่งที่นักเรียนต้องทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้แก่นักเรียน	85	4.06	.605
4. มีการแสดง อธิบายตัวอย่างงานที่ดีให้นักเรียนทราบก่อนที่นักเรียนจะลงมือปฏิบัติจริง	85	4.09	.750
5. ระบุความก้าวหน้าของนักเรียนโดยเทียบกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด/เป้าหมายที่กำหนด	85	3.88	.662
รวม		4.01	.672
ด้านใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสม			
1. เลือกวิธีการทดสอบเพื่อวัดความรู้ในเนื้อหาที่เรียน	85	3.92	.727
2. เลือกวิธีประเมินการปฏิบัติงานเพื่อประเมินทักษะที่ซับซ้อน กระบวนการ และผลงาน	85	3.76	.684
3. เลือกการพูดคุย ซักถามในชั้นเรียนเพื่อประเมินวินิจฉัยและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน	85	3.76	.718
รวม		3.82	.710
ด้านพัฒนาเครื่องมือประเมิน เกณฑ์การให้คะแนน และการนำมาใช้อย่างมีคุณภาพ			
1. ทบทวนการตั้งข้อคำถามให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด ครอบคลุมเนื้อหา	85	3.84	.652
2. คำถามที่ถามนักเรียนขณะสอนทำให้ครูทราบว่านักเรียนรู้ หรือไม่ในเรื่องที่สอน	85	3.95	.575
3. คำถามที่ถามกระตุ้นให้นักเรียนสะท้อนสิ่งที่ตนเองรู้หรือไม่รู้แก่ครู	85	3.79	.725
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำเกณฑ์การให้คะแนน	85	3.78	.697
5. เขียนคำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนที่สามารถอธิบายจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงแก่นักเรียน	85	3.67	.697
6. งานที่มอบหมายให้นักเรียนทำทำให้ครูทราบจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง	85	3.96	.544
7. ใช้แบบทดสอบแบบเลือกตอบหลายวิธีวัดความรู้ในเนื้อหา เช่น จับคู่ เลือกตอบ ถูกผิด	85	3.86	.804
8. ใช้การเขียนตอบความเรียง แสดงวิธีทำ พูดปากเปล่าเพื่อการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความคิดริเริ่มของนักเรียน	85	3.93	.573
9. ให้นักเรียนปฏิบัติจริง เช่น สำรวจ ทดลอง ตั้งสมมติฐาน ทำโครงการ/ชิ้นงานเพื่อวัดทักษะการปฏิบัติ	85	3.89	.618
รวม		3.85	.654
ด้านป้องกันความคลาดเคลื่อนในการประเมิน			
1. ระวังการตั้งคำถาม เขียนข้อสอบ หรือเขียนตัวเลือกที่ต้องไม่เอื้อให้เด็กกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งตอบถูก	85	3.56	.957
2. ใช้ข้อมูลจากการประเมินหลายๆ ครั้ง หลายวิธีในการตัดสินความสามารถของนักเรียน	85	3.88	.644
3. พิจารณาเลือกใช้เครื่องมือโดยคำนึงถึงตัวชี้วัดเป็นหลัก	85	3.94	.746
4. ตรวจสอบเกณฑ์ให้คะแนนว่าครูมีความเข้าใจตรงกันก่อนนำไปใช้	85	3.92	.694
5. ทบทวนสิ่งที่ประเมินนักเรียนให้ตรงตามเนื้อหา และครอบคลุม	85	3.75	.770
รวม		3.81	.762

ด้าน	N	M	SD
ด้านสื่อสารผลการประเมินผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ			
1. สะท้อนผลการประเมินเชิงบวกแก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนพยายามทำต่อไป เช่น การชมเชย การให้ข้อเสนอแนะ	85	4.01	.699
2. บอกข้อมูลที่เป็นจุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุงแก่นักเรียนอย่างละเอียดและเพียงพอ สำหรับนำไปปรับปรุงหรือพัฒนาตนเอง	85	3.96	.663
3. นำผลงานของนักเรียนมาอภิปราย เปิดโอกาสนักเรียนและเพื่อนแสดงความคิดเห็น เพื่อทำให้นักเรียนเข้าใจจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง	85	3.78	.697
4. รายงานความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนด้วยลายลักษณ์และ/หรือ การพูดจาให้ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบระหว่างภาค	85	3.91	.590
	รวม	3.91	.662
ด้านใช้การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน			
1. ใช้การประเมินเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ กระตุ้น ทำทนายให้นักเรียน แสดงออกในสภาพจริง	85	3.95	.615
2. ให้นักเรียน ผู้ปกครอง และเพื่อนครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน	85	3.64	.705
3. ติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยเทียบผลการเรียนรู้กับ มาตรฐาน ตัวชี้วัด/เป้าหมายที่กำหนด และให้นักเรียนตรวจสอบตนเองเป็นระยะๆ	85	3.81	.664
4. ให้รางวัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น เกียรติบัตร นำเสนอผลงาน โดยจัดบอร์ด จัดนิทรรศการ	85	3.66	.646
	รวม	3.76	.657

4.1 ทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนภาพรวมทุกด้านจากต้นทุนทางสังคม พบว่า ศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนในภาพรวมทุกด้านมีความสัมพันธ์กับต้นทุนทางสังคม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ .378 และสามารถทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนในภาพรวมทุกด้าน ได้ร้อยละ 14.30 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ± 14.735 ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนภาพรวมทุกด้านจากต้นทุนทางสังคม

ค่าคงที่/ตัวแปร	b	SE	β	t	p-value
ค่าคงที่	199.627	6.301		18.984	.000
ต้นทุนทางสังคม	1.512	.406	.378	3.723	.000

$$SE_{est} = \pm 14.735$$

$$R = .378 ; R^2 = .143 ; F = 13.858 ; p\text{-value} = .000$$

4.2 การทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านเชื่อมโยงการประเมินกับเป้าหมาย การเรียนที่ชัดเจนจากต้นทุนทางสังคม พบว่า ศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านเชื่อมโยงการประเมิน กับเป้าหมายการเรียนที่ชัดเจนมีความสัมพันธ์กับต้นทุนทางสังคม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ .372 และสามารถทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านเชื่อมโยงการประเมินกับเป้าหมาย การเรียนที่ชัดเจนได้ร้อยละ 13.90 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ในการพยากรณ์เท่ากับ ± 3.155 ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านเชื่อมโยง การประเมินกับเป้าหมายการเรียนที่ชัดเจนจากต้นทุนทางสังคม

ค่าคงที่/ตัวแปร	b	SE	β	t	p-value
ค่าคงที่	21.593	1.350		16.000	.000
ต้นทุนทางสังคม	.318	.087	.372	3.655	.000

$SE_{est} = \pm 3.155$

$R = .372$; $R^2 = .139$; $F = 13.362$; $p\text{-value} = .000$

4.3 การทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านระบุเป้าหมายการเรียนรู้จากต้นทุน ทางสังคม พบว่า ศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านระบุเป้าหมายการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับ ต้นทุนทางสังคม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ .305 และสามารถทำนายศักยภาพการประเมินใน ชั้นเรียนด้านระบุเป้าหมายการเรียนรู้ได้ร้อยละ 9.30 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมี ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ ± 2.691 ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านระบุ เป้าหมายการเรียนรู้จากต้นทุนทางสังคม

ค่าคงที่/ตัวแปร	b	SE	β	t	p-value
ค่าคงที่	16.811	1.151		14.608	.000
ต้นทุนทางสังคม	.216	.074	.305	2.918	.005

$SE_{est} = \pm 2.691$

$R = .305$; $R^2 = .093$; $F = 8.513$; $p\text{-value} = .005$

4.4 การทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสมจาก ต้นทุนทางสังคม พบว่า ศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสมไม่มีความสัมพันธ์กับต้นทุนทางสังคม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ .166 ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสมจากต้นทุนทางสังคม

ค่าคงที่/ตัวแปร	b	SE	β	t	p-value
ค่าคงที่	10.244	0.811		12.630	.000
ต้นทุนทางสังคม	.080	.052	.166	1.534	.129

$$SE_{est} = \pm 0.016$$

$$R = .166 ; R^2 = .028 ; F = 2.352 ; p\text{-value} = .129$$

4.5 การทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านพัฒนาเครื่องมือประเมิน เกณฑ์การให้คะแนน และการนำมาใช้อย่างมีคุณภาพจากต้นทุนทางสังคม พบว่า ศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านพัฒนาเครื่องมือประเมิน เกณฑ์การให้คะแนน และการนำมาใช้อย่างมีคุณภาพ มีความสัมพันธ์กับต้นทุนทางสังคม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ .343 และสามารถทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านพัฒนาเครื่องมือประเมิน เกณฑ์การให้คะแนน และการนำมาใช้อย่างมีคุณภาพได้ร้อยละ 11.80 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ ± 4.038 ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านพัฒนาเครื่องมือประเมิน เกณฑ์การให้คะแนน และการนำมาใช้อย่างมีคุณภาพจากต้นทุนทางสังคม

ค่าคงที่/ตัวแปร	b	SE	β	t	p-value
ค่าคงที่	29.104	1.727		16.852	.000
ต้นทุนทางสังคม	.371	.111	.343	3.332	.001

$$SE_{est} = \pm 4.038$$

$$R = .343 ; R^2 = .118 ; F = 11.102 ; p\text{-value} = .001$$

4.6 การทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านป้องกันความคลาดเคลื่อนในการประเมินจากต้นทุนทางสังคม พบว่า ศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านป้องกันความคลาดเคลื่อนในการประเมิน ไม่มีความสัมพันธ์กับต้นทุนทางสังคม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ .256 ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านป้องกันความคลาดเคลื่อนในการประเมินจากต้นทุนทางสังคม

ค่าคงที่/ตัวแปร	b	SE	β	t	p-value
ค่าคงที่	16.244	1.206		13.466	.000
ต้นทุนทางสังคม	.188	.078	.256	2.412	.018

$SE_{est} = \pm 2.820$

$R = .256$; $R^2 = .066$; $F = 5.819$; $p\text{-value} = .018$

4.7 การทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านสื่อสารผลการประเมินผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ จากต้นทุนทางสังคม พบว่า ศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านสื่อสารผลการประเมินผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ มีความสัมพันธ์กับต้นทุนทางสังคม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ .355 และสามารถทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านสื่อสารผลการประเมินผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ ได้ร้อยละ 11.20 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ± 2.820 ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านสื่อสารผลการประเมินผู้เรียนอย่างมีคุณภาพจากต้นทุนทางสังคม

ค่าคงที่/ตัวแปร	b	SE	β	t	p-value
ค่าคงที่	12.839	.899		14.285	.000
ต้นทุนทางสังคม	.188	.058	.335	3.243	.002

$SE_{est} = \pm 2.820$

$R = .355$; $R^2 = .112$; $F = 10.516$; $p\text{-value} = .002$

4.8 การทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านใช้การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน จากต้นทุนทางสังคม พบว่า ศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านใช้การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ไม่มีความสัมพันธ์กับต้นทุนทางสังคม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ .276 ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านใช้การประเมิน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนจากต้นทุนทางสังคม

ค่าคงที่/ตัวแปร	b	SE	β	t	p-value
ค่าคงที่	12.791	.896		14.270	.000
ต้นทุนทางสังคม	.151	.058	.276	2.615	.011

$SE_{est} = \pm 2.096$

$R = .276$; $R^2 = .076$; $F = 6.840$; $p\text{-value} = .011$

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มุ่งพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของคุณ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาครูแกนนำด้านการประเมินในชั้นเรียนโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของคุณโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรมตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วยแนวคิดทุนสังคม (ครูแกนนำ)
3. เพื่อประเมินผลการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของคุณโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีด้วยแนวคิดทุนสังคม (ครูแกนนำ)

สรุปผลการวิจัย

5.1 ผลการพัฒนาครูแกนนำด้านการประเมินในชั้นเรียนโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ครูแกนนำที่เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาการประเมินในชั้นเรียนมีความรู้ด้านการประเมินในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น คือ 1) กำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ให้ชัดเจน นักเรียนเข้าใจได้ตรงตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด 2) สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินได้ชัดเจน ตลอดจนทราบว่าข้อมูลที่ต้องการคืออะไร 3) ใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสมกับเนื้อหาและหลากหลาย เช่น การใช้คำถาม การประเมินตนเอง แฟ้มสะสมงาน และแบบทดสอบ และ 4) ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย และทันเวลา

5.2 ผลการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของคุณโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วยแนวคิดทุนสังคม (ครูแกนนำ)

การพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของคุณแกนนำมุ่งพัฒนาศักยภาพจำนวน 7 ด้าน ตามแนวคิดของ Stiggins (1999) และสมาพันธ์ครูอเมริกัน สมาคมการวัดผลการศึกษอเมริกัน และสมาคมการศึกษาแห่งชาติอเมริกัน (1990) ผลที่ได้จากการติดตามให้ความช่วยเหลือครูเครือข่ายในการพัฒนาศักยภาพในชั้นเรียนโดยสอบถามครูเครือข่าย พบว่า ครูแกนนำเคยให้ความช่วยเหลือครูเครือข่ายในด้านการวัดและประเมินในชั้นเรียน โดยการพูดคุย แนะนำ ชี้แจงในภาพรวมร้อยละ 86.95 โดยมีรายการที่เคยให้ความช่วยเหลือครูเครือข่ายในด้านการวัดและประเมินในชั้นเรียนมากที่สุดคือ ตั้งคำถามกระตุ้นให้นักเรียนบอกสิ่งที่ตนเองรู้หรือไม่รู้จักกับครู ให้

โอกาสนักเรียนตอบคำถาม (ร้อยละ 96.50) รองลงมาคือ ออกแบบการวัดและประเมินให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางฯ (ร้อยละ 95.30) และ บอกตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ที่ครูคาดหวังให้นักเรียนทราบก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กับ เลือกวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับนักเรียนรายบุคคล (ร้อยละ 92.90) ตามลำดับ ส่วนรายการที่ครูแนะนำให้ความช่วยเหลือครูเครือข่ายในด้านการวัดและประเมินในชั้นเรียน โดยการพูดคุย แนะนำ ชี้แจงน้อยที่สุด คือ ตั้งคำถามหรือเขียนข้อสอบหรือเขียนตัวเลือกที่ไม่เอื้อให้เด็กกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งตอบถูก(ร้อยละ 76.50)

ผลจากการสัมภาษณ์และการสังเกตครูแกนนำที่เข้ารับการพัฒนาพบว่า มีการนำแนวคิดการประเมินเพื่อการเรียนรู้ไปขยายผลในชั้นเรียน วิธีการที่ครูแกนนำใช้มากที่สุดคือ การตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบความรู้ของนักเรียน การใช้วิธีตั้งคำถามในชั้นเรียนทำให้นักเรียนมีการถามและตอบมากขึ้น ครูเครือข่ายสามารถใช้ผลการประเมินในการปรับกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถวินิจฉัยข้อบกพร่องของนักเรียน และใช้ข้อมูลนั้นกลับไปพัฒนานักเรียนทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล

5.3 ผลการประเมินการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีด้วยแนวคิดทฤษฏีสังคม (ครูแกนนำ)

การวิเคราะห์หัตถิทธิพลของต้นทุนทางสังคมต่อศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูเครือข่ายตามข้อเสนอของ Stiggins ประกอบด้วยศักยภาพ 7 ด้าน คือ 1) เชื่อมโยงการประเมินกับเป้าหมายการเรียนรู้ ที่ชัดเจน 2) ระบุเป้าหมายการเรียนรู้ 3) ใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสม 4) พัฒนาเครื่องมือประเมิน เกณฑ์การให้คะแนน และการนำมาใช้อย่างมีคุณภาพ 5) ป้องกันความคลาดเคลื่อนในการประเมิน 6) สื่อสารผลการประเมินผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และ 7) ใช้การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้ต้นทุนทางสังคม (Capital_Soc) คือ จำนวนครั้งที่ครูแกนนำได้พูดคุยกับครูเครือข่ายในโรงเรียน (talk) และจำนวนครั้งที่ให้การช่วยเหลือด้านการประเมินในชั้นเรียนให้แก่ครูเครือข่าย (help) เป็นปัจจัยที่ใช้ในการทำนายศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูตามตามข้อเสนอของ Stiggins ประกอบด้วยศักยภาพ 7 ด้าน ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ผลรวมของปฏิบัติกิจกรรมตามศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนเป็นตัวแปรตาม ประกอบด้วยภาพรวมของศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนทุกด้าน และรายด้าน ดังนี้ คือ เชื่อมโยงการประเมินกับเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน ระบุเป้าหมายการเรียนรู้ ใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสม พัฒนาเครื่องมือประเมิน เกณฑ์การให้คะแนน และการนำมาใช้อย่างมีคุณภาพ ป้องกันความคลาดเคลื่อนในการประเมิน สื่อสารผลการประเมินผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ และ ใช้การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ดังนี้

1) ทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนภาพรวมทุกด้านจากต้นทุนทางสังคมพบว่า ศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนในภาพรวมทุกด้านมีความสัมพันธ์กับต้นทุนทางสังคม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ .378 และสามารถทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนในภาพรวมทุกด้าน

ได้ร้อยละ 11.20 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ ± 2.820

8) การทำนายศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านใช้การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน จากต้นทุนทางสังคม พบว่า ศักยภาพการประเมินในชั้นเรียนด้านใช้การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ไม่มีความสัมพันธ์กับต้นทุนทางสังคม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ .276

อภิปรายผล

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนสำหรับครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วยแนวคิดทุนสังคม ซึ่งเป็นแนวคิดของสังคมวิทยาที่มีความเชื่อว่าการมีปฏิสัมพันธ์กันของบุคคลที่ประกอบด้วยบุคคลที่เชี่ยวชาญและบุคคลที่ยังไม่เชี่ยวชาญจะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของบุคคลที่ยังไม่เชี่ยวชาญได้ ด้วยความเชื่อนี้ ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดของการพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียนของครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวม ทุนสังคมมีประสิทธิผลในการพัฒนาศักยภาพของครูให้มีความสามารถในการประเมินในชั้นเรียนมากขึ้น ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ได้ผลที่สอดคล้องกับการพัฒนาศักยภาพการใช้คอมพิวเตอร์ของครู ของ Frank, Zhao, และ Borman (2004) ซึ่งยืนยันให้เห็นว่าการพัฒนาครูด้วยแนวคิดทุนสังคมมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ แต่อย่างไรก็ตาม ในด้านของการประเมินในชั้นเรียนที่ประกอบด้วยสมรรถนะหลายด้านนั้น ผลวิจัยพบว่ามีศักยภาพ 3 ด้านที่ยังไม่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาด้วยแนวคิดทุนสังคม คือ ด้านการใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสม ด้านป้องกันความคลาดเคลื่อนในการประเมิน และด้านการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งเป็นด้านที่ใช้ทักษะการประเมินขั้นสูงกว่าด้านอื่น ซึ่งสาเหตุของการยังไม่ประสบความสำเร็จอาจเกี่ยวข้องกับระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย กล่าวคือ ถ้าจะเห็นผลสำเร็จในสามด้านดังกล่าวควรใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานมากขึ้น เพื่อให้ครูและผู้เชี่ยวชาญได้มีเวลาปฏิสัมพันธ์กันตามแนวคิดของทุนสังคมให้มากขึ้น การมีปฏิสัมพันธ์กันและช่วยเหลือกันมากขึ้นจะช่วยให้ครูมีสมรรถนะด้านการใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสม ด้านป้องกันความคลาดเคลื่อนในการประเมิน และด้านการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนดีมากขึ้น

2. จากผลการวิจัยที่พบว่าแนวคิดทุนสังคมมีโอกาที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพของครู การพัฒนาครูในทักษะด้านอื่นๆ จึงมีความเป็นไปได้ที่จะใช้แนวคิดนี้ในการพัฒนาครู ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่ลงทุนน้อย แต่คาดว่าจะได้ผลสูง เนื่องจากครูมีโอกาสได้ปฏิบัติงานพัฒนาตนเอง โดยมีผู้เชี่ยวชาญช่วยชี้แนะผ่านการพูดคุยและช่วยเหลือกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการใช้แนวคิดของทุนสังคมในการพัฒนาครูในด้านต่าง ๆ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเรื่องระยะเวลาในการพัฒนาครูด้วยแนวคิดทุนสังคมเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับระยะเวลาที่ควรใช้ดำเนินโครงการพัฒนา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้พัฒนาครูต่อไป
3. การนำแนวคิดทุนสังคมไปใช้ในการพัฒนาครูให้เกิดประสิทธิผล ควรคำนึงถึงปัจจัยความสำเร็จที่ผู้วิจัยได้เลือกมาเป็นแนวคิดเบื้องหลังของการวิจัย ซึ่งได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในห้องเรียน การพัฒนาที่เริ่มจากความต้องการความสนใจของครู การพัฒนาที่ไม่นำครูออกมาจากห้องเรียน และการใช้ผู้เชี่ยวชาญมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ นอกจากนี้ยังต้องให้ความสำคัญกับการปฏิสัมพันธ์กันของสมาชิกในสังคม หรือเข้าถึงทุนที่มีอยู่ในสังคมของตนเอง

ผลผลิต (output) ที่เกิดขึ้นในช่วงที่ได้รับทุน

1. บทความวิจัย

นลินี ฅ นคร และสังวรณ์ ังดกระโทก. (2561). การพัฒนาศักยภาพด้านการประเมินในชั้นเรียน สำหรับครูโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วยแนวคิดทุนสังคม. [อยู่ระหว่างการเผยแพร่]

บรรณานุกรม

- โกศล เพ็ญสา เอื้อมพร หลินเจริญ และเทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. (2555). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในเขตภาคเหนือตอนล่าง*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- โครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. สืบค้นเมื่อ 17 เมษายน 2561 จาก www.psproject.org/article/monk/monk.htm.
- จินตรัตน์ อังกะมานัง. (2549). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของอิทธิพลทางสังคมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางสังคม*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนันภรณ์ อารีกุล. (2556). *การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนทางสังคมเพื่อการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา นอกกระบบโรงเรียน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชรอยารรณ ประเสริฐผล, อนุชา กอนพ่วง, วิทยา จันท์ศิลา และ ฉลอง ชาตรุประชีวิน. (2556). *รูปแบบการพัฒนาศมรรณะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, ปีที่ 15 ฉบับพิเศษ, 43-53.
- สุกิจ ชีรนรวิทย์. (2558). *ผลกระทบของคุณวุฒิและกลยุทธ์การสอนของครูต่างชาติต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธัญพร ชื่นกลิ่น และ วัชรา เล่าเรียนดี. (2555). *การพัฒนา รูปแบบการโค้ชเพื่อพัฒนาศมรรณะการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์พยาบาล*. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, ปีที่ 4 (1), 113-129.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2545). *กระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้: การประเมินและการประกัน*. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- นลินี ณ นคร. (2560). *การพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการพัฒนาและประเมินความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาด้วยภูมิปัญญาของศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ (จิตรศิลป์)*. สำนักงานบริหารโครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนา มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

- นราศักดิ์ ไชยเรือง สัจจวรรณ รัตกระโทก และนลินี ณ นคร. (2558). ผลกระทบของความไม่สอดคล้องระหว่างมาตรฐานการประเมินกับการประเมินของครูต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดเชียงใหม่. การจัดประชุม เสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา ครั้งที่ 5. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2560 จาก http://www.stou.ac.th/thai/grad_stdy/Masters.
- ประไพ ศิวะลีราวิลาศ. (2549). การพัฒนารูปแบบการศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาทุนทางสังคม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราณี พรหมพันธ์ นลินี ณ นคร และสัจจวรรณ รัตกระโทก. (2560). การประเมินการใช้และประสิทธิผลของการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครูคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. วารสารวิชาการ *Veridian E-Journal, Silpakorn University* ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. ปีที่ 10 (1), 836 – 846.
- รัตติมา โสภาคะยัง, เพลินพิศ ธรรมรัตน์ และ ธวัชชัย ไพไธล. (2556). การพัฒนาศักยภาพครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านห้วยกอก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ปีที่ 10 (49), 27-33.
- สมเกียรติ ทานอก, วาสนา กิรติจำเริญ, ธัญญรัตน์ จอกสถิตย์ และณัฐธิดา ภูบุญเพชร. (2556). การพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง *Coaching and Mentoring* สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สิรินภา กิจเกื้อกูล. (2553). ทำการสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาครูตามแนวปฏิรูป: ประสพการณ์จากวิทยานิพนธ์ พุทธศักราช 2543 – 2551. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, ปีที่ 12 (2), 45-59.
- สัจจวรรณ รัตกระโทก. (2556). การออกแบบระบบการประเมินที่สมดุลในระบบการจัดการศึกษาอิงมาตรฐาน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา, ปีที่ 6 (2), 1-8.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไทย: การวิเคราะห์อภิมาน (Meta-analysis). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). รายงานผลการศึกษา สถานภาพการผลิตและพัฒนาครูในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ฟริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. (2554). รูปแบบการพัฒนาศักยภาพครูและผู้ใช้เรียนในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เรียนรู้ตลอดชีวิต. กรุงเทพมหานคร: บริษัท 21 เซ็นจูรี่ จำกัด.

อัจฉรา กาศโอสถ. (2558). การวิเคราะห์ผลกระทบของการอบรมวิชาชีพของครูคณิตศาสตร์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์-มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

American Federation of Teachers, National Council on Measurement in Education, & National Education Association. (1990). *The standards for the competencies in Educational Assessment of Students*. Retrieved July 22, 2003, from <http://www.unl.edu/buros/article3.html>.

Brookhart, S. M. (2008). *How to give effective feedback to your students*. Virginia: Association for Supervision and Curriculum Development.

Frank, K. A., Zhao, Y., & Borman, K. (2004). Social capital and diffusion of innovations within organizations: Application to the implementation of computer technology in schools. *Sociology of education*, 77, 148-171.

McMillan, J. H. (2008). Formative classroom assessment: The keys to improving student achievement. In J. McMillan (Ed.), *Formative classroom assessment* (pp. 1-7). New York: Teacher College.

Shulman, L. (1987). Knowledge and teaching: Foundations of the new reform. *Harvard Educational Review*, 57(1), 1-22.

Stiggins, R. J. (1999). Are you assessment literate? *The high school journal*. 6(5), 20-23.

Stiggins, R. J. (1999). Evaluating classroom assessment training in teacher education. *Educational Measurement: Issues and Practice*, 18(1), 23-27.

Stiggins, R. J. (2008). Conquering the Formative Assessment Frontier. In J. McMillan (Ed.), *Formative Classroom Assessment* (pp. 8-28). New York: Teachers College.

ภาคผนวก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา วันสุนทร
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร ชูตินันทกุล
 อาจารย์ ดร.ปรารถนา พลอภิชาติ
 อาจารย์ปิยนฎ สิทธิฤทธิ์
 อาจารย์นพรัตน์ ไบยา

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 โรงเรียนปัว จังหวัดน่าน

แบบสอบถามสภาพการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครูคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์

สำหรับครูเครือข่ายในโรงเรียนพระปริยัติธรรม

ในโครงการตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดน่าน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับศึกษา สภาพการประเมินเพื่อการเรียนรู้ของครูในโครงการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดน่าน ข้อมูลนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนในโครงการฯ จึงขอความอนุเคราะห์คุณครูได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริง

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ

ตอนที่ 2 การช่วยเหลือจากครูแกนนำ

ตอนที่ 3 การประเมินผลเพื่อการเรียนรู้ของครูเครือข่าย

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงใน ช่องว่าง

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

..... ปี

3. วุฒิทางการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี

4. สาขาวิชาที่จบ

สาขาคณิตศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์

สาขาอื่นๆ โปรดระบุ .....

5. วิชาที่สอน (โปรดระบุ)/ชั้น

5.1 .....

5.2 .....

5.3 .....

5.4 .....

- 5.5 .....
6. จำนวนชั่วโมงที่สอนต่อสัปดาห์ ..... ชั่วโมง
7. ประสบการณ์ในการสอน ..... ปี ..... เดือน
8. ครูแกนนำที่โรงเรียนส่งไปอบรมเรื่องการวัดและประเมินในชั้นเรียนคือใคร
 1) .....
 2) .....
9. โรงเรียนได้ให้ครูแกนนำข้างต้นมาขยายผล/ แจ้งข่าวสาร/ จัดการเรียนรู้ให้แก่ครูในโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร
 ไม่เคย เคย โดยวิธีใด .....
10. ท่านเคยพูดคุยกับครูแกนนำ หรือไม่
 ไม่เคยคุย เคยคุยน้อยมาก เคยคุยแต่น้อย คุยบ่อย คุยเป็นประจำ
11. ครูที่ท่านเคยขอแนะนำ/ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการวัดและประเมินในชั้นเรียนคือใคร
 1) ..... 2) .....
 3) ..... 4) .....
12. ท่านเคยขอแนะนำ/ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการวัดและประเมินในชั้นเรียนจากครูแกนนำระดับใด
 ไม่เคย เคยคุยน้อยมาก เคยคุยแต่น้อย คุยบ่อย คุยเป็นประจำ

ตอนที่ 2 การได้รับความช่วยเหลือจากครูแกนนำ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าครูแกนนำได้เคยคุย แนะนำ ชี้แจง หรือให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่อไปนี้หรือไม่ และกาเครื่องหมาย ในช่อง ที่ ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ครูแกนนำ “การวัดและประเมินในชั้นเรียน” เคยพูดคุย แนะนำ ชี้แจง หรือให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่อไปนี้หรือไม่			
1	การออกแบบการวัดและประเมินให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดหลักสูตรแกนกลางฯ	☐ เคย	☐ ไม่เคย
2	การออกแบบการวัดและประเมินที่สะท้อนผลการประเมินให้นักเรียนแต่ละคน	☐ เคย	☐ ไม่เคย
3	การบอกตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ที่ครูคาดหวังให้นักเรียนทราบก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้	☐ เคย	☐ ไม่เคย
4	การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนโดยเทียบผลงานกับตัวชี้วัด/เป้าหมายที่กำหนด	☐ เคย	☐ ไม่เคย
5	การเลือกวิธีวัดและประเมินหลายวิธีให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดและธรรมชาติวิชา	☐ เคย	☐ ไม่เคย
6	การเลือกวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับนักเรียนรายบุคคล	☐ เคย	☐ ไม่เคย
7	การสร้างเครื่องมือประเมินและเกณฑ์การให้คะแนนที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด เช่น การถามตอบ แบบทดสอบให้เลือกตอบ แบบเขียนตอบ การประเมินการปฏิบัติงาน	☐ เคย	☐ ไม่เคย

8	การเขียนคำอธิบายเกณฑ์การประเมินที่ให้นักเรียนเห็นประเด็นในการปรับปรุงตนเองไปสู่เป้าหมาย	☐ เคย	☐ ไม่เคย
9	การตั้งคำถามกระตุ้นให้นักเรียนบอกสิ่งที่ตนเองรู้หรือไม่รู้กับครู และให้โอกาสนักเรียนตอบคำถาม	☐ เคย	☐ ไม่เคย
10	การใช้คำถามเพื่อตรวจสอบและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จนกระทั่งนักเรียนรู้จุดเด่นหรือจุดด้อยเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาตนเองได้	☐ เคย	☐ ไม่เคย
11	การตั้งคำถามหรือเขียนข้อสอบหรือเขียนตัวเลือกที่ไม่เอื้อให้เด็กกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งตอบถูก	☐ เคย	☐ ไม่เคย
12	การใช้ข้อมูลจากการประเมินหลายๆ ครั้ง หลายวิธีในการตัดสินความสามารถของนักเรียน	☐ เคย	☐ ไม่เคย
13	การใช้เครื่องมือและเกณฑ์การประเมินโดยคำนึงถึงความแตกต่างกันของนักเรียน เช่น นักเรียนปกติ และนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้	☐ เคย	☐ ไม่เคย

ครูแนะนำ “การวัดและประเมินในชั้นเรียน” เคยพูดคุย แนะนำ ชี้แจง หรือให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่อไปนี้หรือไม่			
14	การตรวจงานนักเรียนและบอกให้นักเรียนทราบจุดอ่อนจุดแข็งของนักเรียนเพื่อนำไปปรับปรุงหรือพัฒนา	☐ เคย	☐ ไม่เคย
15	การหาจุดแข็งจุดด้อยของนักเรียน เพื่อออกแบบและปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียน	☐ เคย	☐ ไม่เคย
16	การนำผลงานที่นักเรียนทำมาอภิปรายเพื่อช่วยแก้ไขความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน	☐ เคย	☐ ไม่เคย
17	การให้ผลสะท้อนกลับแก่นักเรียนเชิงบวก เช่น มีการชมเชยและระบุจุดเด่นของงาน	☐ เคย	☐ ไม่เคย
18	การนำคำตอบ/ผลที่ได้การประเมินมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยการเรียนรู้ของนักเรียนแบบทันทีทันใด	☐ เคย	☐ ไม่เคย
19	การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินผลงานของตนเองและประเมินผลงานเพื่อน	☐ เคย	☐ ไม่เคย
20	การให้นักเรียนเสนอแนะเกี่ยวกับงาน/ผลงานของตนเองเพื่อการปรับปรุง	☐ เคย	☐ ไม่เคย

ตอนที่ 3 การประเมินผลการเรียนรู้ของครู

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าท่านได้ทำกิจกรรมต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด และกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง

ที่ตรงกับสิ่งที่ท่านทำมากที่สุด

1. ในการจัดการเรียนรู้ ท่านได้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับด้านเชื่อมโยงการประเมินกับเป้าหมายการเรียนรู้ระดับใด						
1	ใช้การประเมินในชั้นเรียนขับเคลื่อนเพื่อพัฒนานักเรียนให้สามารถสะท้อนและ	☐ ไม่เคยใช้	☐ ใช้น้อยมาก	☐ ใช้น้อย	☐ ใช้บ่อยครั้ง	☐ ใช้ทุกครั้ง

	วิเคราะห์การเรียนรู้ของตนเองได้					
2	ใช้การประเมินในชั้นเรียนเพื่อวินิจฉัยนักเรียนและให้การช่วยเหลือเป็นรายคนแบบทันทีทันใด	☐ ไม่เคยใช้	☐ ใช้น้อยมาก	☐ ใช้น้อย	☐ ใช้บ่อยครั้ง	☐ ใช้ทุกครั้ง
3	ใช้ผลการประเมินในชั้นเรียนจากหลายแหล่งและต่อเนื่องเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับในการปรับวิธีการจัดการเรียนรู้	☐ ไม่เคยใช้	☐ ใช้น้อยมาก	☐ ใช้น้อย	☐ ใช้บ่อยครั้ง	☐ ใช้ทุกครั้ง
4	ใช้ผลการประเมินในชั้นเรียนสะท้อนจุดแข็งจุดที่ต้องปรับปรุงแก่นักเรียน และเปิดโอกาสให้เขาเสนอแนะการจัดการเรียนรู้	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
5	ให้ข้อมูลการประเมินในชั้นเรียนแก่ผู้บริหาร ผู้เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนานักเรียนให้บรรลุเป้าหมาย	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
6	นักเรียนได้ข้อมูลย้อนกลับขณะเรียนรู้อุ้ในชั้นเรียนไปปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเอง	☐ ไม่เคยใช้	☐ ใช้น้อยมาก	☐ ใช้น้อย	☐ ใช้บ่อยครั้ง	☐ ใช้ทุกครั้ง
7	ให้ข้อมูล รายงานความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักเรียนแก่ผู้ปกครองเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียน	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
2. ในการจัดการเรียนรู้ ท่านได้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับเป้าหมายการเรียนรู้ต่อไปนี้ระดับใด						
1	เขียนเป้าหมายการเรียนรู้ย่อยๆ ที่สามารถวัดสังเกตได้และนำไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
2	แจ้งเป้าหมายการเรียนรู้ประจำบทเรียน/หน่วยการเรียนรู้ เนื้อหาที่จะเรียนที่นักเรียนสามารถเข้าใจได้ให้นักเรียนทราบ	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
3	แจ้งสิ่งที่นักเรียนต้องทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้แก่นักเรียน	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
4	มีการแสดง อธิบายตัวอย่างงานที่ดีให้นักเรียนทราบก่อนที่นักเรียนจะลงมือปฏิบัติจริง	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
5	ระบุความก้าวหน้าของนักเรียนโดยเทียบกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด/เป้าหมายที่กำหนด	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
3. ในการจัดการการเรียนรู้ ท่านได้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับวิธีการประเมินต่อไปนี้ระดับใด						

1	เลือกวิธีการทดสอบเพื่อวัดความรู้ในเนื้อหาที่เรียน	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
2	เลือกวิธีประเมินการปฏิบัติงานเพื่อประเมินทักษะที่ซับซ้อน กระบวนการ และผลงาน	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
3	เลือกการพูดคุย ซักถามในชั้นเรียนเพื่อประเมินวินิจฉัยและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
4. ในการจัดการการเรียนรู้ ท่านได้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับเครื่องมือประเมิน เกณฑ์การให้คะแนน และการนำมาใช้ต่อไปนี้อย่างไร						
1	ทบทวนการตั้งข้อคำถามให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด ครอบคลุมเนื้อหา	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
2	คำถามที่ถามนักเรียนขณะสอนทำให้ครูทราบว่านักเรียนรู้อะไรในเรื่องที่สอน	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
3	คำถามที่ถามกระตุ้นให้นักเรียนสะท้อนสิ่งที่ตนเองรู้หรือไม่รู้แก่ครู	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
4	เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำเกณฑ์การให้คะแนน	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
5	เขียนคำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนที่สามารถอธิบายจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงแก่นักเรียน	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
6	งานที่มอบหมายให้นักเรียนทำทำให้ครูทราบจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง	☐ ไม่เคยใช้	☐ ใช้น้อยมาก	☐ ใช้น้อย	☐ ใช้บ่อยครั้ง	☐ ใช้ทุกครั้ง
7	ใช้แบบทดสอบแบบเลือกตอบหลายวิธีวัดความรู้ในเนื้อหา เช่น จับคู่ เลือกตอบ ถูกผิด	☐ ไม่เคยใช้	☐ ใช้น้อยมาก	☐ ใช้น้อย	☐ ใช้บ่อยครั้ง	☐ ใช้ทุกครั้ง
4. ในการจัดการการเรียนรู้ ท่านได้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับวิธีการประเมินต่อไปนี้อย่างไร						
8	ใช้การเขียนตอบความเรียง แสดงวิธีทำ พูดปากเปล่าเพื่อการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความคิดริเริ่มของนักเรียน	☐ ไม่เคยใช้	☐ ใช้น้อยมาก	☐ ใช้น้อย	☐ ใช้บ่อยครั้ง	☐ ใช้ทุกครั้ง
9	ให้นักเรียนปฏิบัติจริง เช่น สสำรวจ ทดลอง ตั้งสมมติฐาน ทำโครงการ/ชิ้นงานเพื่อวัดทักษะการปฏิบัติ	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
5. ในการจัดการเรียนรู้ ท่านป้องกันความคลาดเคลื่อนในการประเมินต่อไปนี้อย่างไร						

1.	ระวังการตั้งคำถาม เขียนข้อสอบ หรือเขียนตัวเลือกที่ต้องไม่เอื้อให้เด็กกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งตอบถูก	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
2	ใช้ข้อมูลจากการประเมินหลายๆ ครั้งหลายวิธีในการตัดสินความสามารถของนักเรียน	☐ ไม่เคยใช้	☐ ใช้น้อยมาก	☐ ใช้น้อย	☐ ใช้บ่อยครั้ง	☐ ใช้ทุกครั้ง
3	พิจารณาเลือกใช้เครื่องมือโดยคำนึงถึงตัวชี้วัดเป็นหลัก	☐ ไม่เคยพิจารณา	☐ ใช้น้อยมาก	☐ ใช้น้อย	☐ ใช้บ่อยครั้ง	☐ ใช้ทุกครั้ง
4	ตรวจสอบเกณฑ์ให้คะแนนว่าครุมีความเข้าใจตรงกันก่อนนำไปใช้	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
5	ทบทวนสิ่งที่ประเมินนักเรียนให้ตรงตามเนื้อหา และครอบคลุม	☐ ไม่เคยใช้	☐ ใช้น้อยมาก	☐ ใช้น้อย	☐ ใช้บ่อยครั้ง	☐ ใช้ทุกครั้ง
6. ในการจัดการเรียนรู้ ท่านทำสื่อผลการประเมินผู้เรียนต่อไปนี้ระดับใด						
1	สะท้อนผลการประเมินเชิงบวกแก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนพยายามทำต่อไป เช่น การชมเชย การให้ข้อเสนอแนะ	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
2	บอกข้อมูลที่เป็นจุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุงแก่นักเรียนอย่างละเอียดและเพียงพอสำหรับนำไปปรับปรุงหรือพัฒนาตนเอง	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
3	นำผลงานของนักเรียนมาอภิปราย เปิดโอกาสนักเรียนและเพื่อนแสดงความคิดเห็น เพื่อทำให้นักเรียนเข้าใจจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
4	รายงานความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนด้วยลายลักษณ์และ/หรือการพูดจาให้ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบระหว่างภาค	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
7. ในการจัดการเรียนรู้ ท่านได้ใช้การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไปนี้ระดับใด						
1	ใช้การประเมินเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ กระตุ้น ทำทนายให้	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง

	นักเรียนแสดงออกในสภาพจริง					
2	ให้นักเรียน ผู้ปกครอง และเพื่อนครุมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
3	ติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยเทียบผลการเรียนรู้กับมาตรฐาน ตัวชี้วัด/เป้าหมายที่กำหนด และให้นักเรียนตรวจสอบตนเองเป็นระยะๆ	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง
4	ให้รางวัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น เกียรติบัตร นำเสนอผลงานโดยจัดบอร์ด จัดนิทรรศการ	☐ ไม่เคยทำ	☐ ทำน้อยมาก	☐ ทำน้อย	☐ ทำบ่อยครั้ง	☐ ทำทุกครั้ง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

ประวัติผู้วิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นลินี ณ นคร เป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จบการศึกษาระดับ
ปริญญาเอก สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความ
เชี่ยวชาญด้านการวิจัย การวิจัยเชิงประเมิน การวัดและประเมินผลการศึกษา การประเมินทาง
ศิลปศึกษาและปฐมวัย อีเมลติดต่อ nalinee_na_nakorn@hotmail.com

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สังกวรณ์ ังดกระโทก เป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จบ
การศึกษาระดับปริญญาเอกสาขา Measurement and Quantitative Methods จาก Michigan
State University ประเทศสหรัฐอเมริกา มีความเชี่ยวชาญด้านการวิจัย สถิติ การออกแบบการวิจัย
การวิจัยเชิงประเมิน การวัดและประเมินผลการศึกษา การประเมินการสอนวิทยาศาสตร์ อีเมล
ติดต่อ sungworn@hotmail.com

